



Osakeyhtiön sukupolvenvaihdoksen toteutustavat

Tuomas Hilkos

Haaga-Helia ammattikorkeakoulu

Tradenomi

Opinnäytetyö

2022

Tiivistelmä

| |
|---|
| Tekijä(t) Tuomas Hilkos |
| Tutkinto Tradenomi |
| Raportin/Opinnäytetyön nimi Osakeyhtiön sukupolvenvaihdon toteutustavat |
| Sivu- ja liitesivumäärä 31 + 1 |
| <p>Tämän opinnäytetyön tavoitteena oli selvittää osakeyhtiön sukupolvenvaihdosta suunnittelevalle mitä yleisimpiä toteutusmuotoja on valittavissa ja minkälaisia lahjaverotuksellisia seuraamuksia näistä toteutusmuodoista koituu. Opinnäytetyön tarkoituksena oli luoda nopealukuinen ja informatiivinen opas sukupolvenvaihdosta suunnittelevalle luopujalle tai jatkajalle. Tämän oppaan tarkoitus oli antaa selkeä kokonaiskuva eri vaihtoehdoista ennen sukupolvenvaihdon tarkempaa suunnittelua. Tällä opinnäytetyöllä ei ollut toimeksiantajaa vaan oppaan tarkoituksena on tarjota kaikille osakeyhtiön sukupolvenvaihdosta suunnitteleville tietoa eri toteutusmuodoista.</p> <p>Työn teoriaosuuteen kerättiin tietoa aihepiirin kirjallisuudesta, internetlähteistä ja Verohallinnon syventävistä vero-ohjeista. Teoreettisessa osiossa käydään läpi sukupolvenvaihdokseen liittyviä toteutusmuotoja, siihen liittyvää verotusta ja juridiikkaa. Lisäksi on käsitelty yrityksen arvonmäärittäystä ja kauppahinnan sekä verotuksen tasoa.</p> <p>Työ toteutettiin kevään 2022 aikana. Innoitus sukupolvenvaihdokseen lähti omasta mielenkiinnosta tätä aihetta kohtaan. Huomasin tarvetta aihetta yksinkertaistavalle oppaalle sukupolvenvaihdosta opiskellessa. En löytänyt vastaavaa kokonaisvaltaista ja yksinkertaistettua näkymää tarjoavaa opasta aiheesta.</p> |
| Asiasanat Sukupolvenvaihdos, toteutustavat, osakeyhtiö |

Sisällys

| | | |
|-------|--|----|
| 1 | Johdanto | 1 |
| 2 | Yrittäjyys Suomessa..... | 3 |
| 2.1 | Omistajanvaihdokset Suomessa..... | 3 |
| 3 | Sukupolvenvaihdos ja siinä huomioitavat seikat | 4 |
| 3.1 | Yhtiö- ja sopimusoikeus | 5 |
| 3.2 | Perintöoikeus | 5 |
| 3.3 | Verotus ja verotuksen suunnittelu..... | 5 |
| 3.3.1 | Tuloverotus..... | 6 |
| 3.3.2 | Varainsiirtoverotus..... | 6 |
| 3.3.3 | Arvonlisäverotus..... | 6 |
| 3.3.4 | Lahja- ja perintöverotus..... | 7 |
| 3.3.5 | Lahjaverotus lahjaluonteisessa kaupassa..... | 8 |
| 3.4 | Rahoitus..... | 9 |
| 3.5 | Käypä arvo..... | 9 |
| 4 | Osakeyhtiön sukupolvenvaihdoksen toteutustavat | 11 |
| 4.1 | Vastikkeellinen sukupolvenvaihdos | 11 |
| 4.1.1 | Omistuskauppa | 11 |
| 4.1.2 | Liiketoimintakauppa..... | 12 |
| 4.2 | Sukupolvenvaihdos lahjana | 12 |
| 4.2.1 | Lahja..... | 13 |
| 4.2.2 | Lahjaluonteinen kauppa | 13 |
| 4.3 | Sukupolvenvaihdos ennakkoperintönä ja testamentilla | 14 |
| 4.3.1 | Ennakkoperintö | 14 |
| 4.3.2 | Perintö..... | 14 |
| 5 | Osakeyhtiön sukupolvenvaihdoksen verohuojennukset | 16 |
| 5.1 | Luopujan verohuojennukset..... | 16 |
| 5.2 | Jatkajan verohuojennukset | 16 |
| 6 | Sukupolvenvaihdoksen opas | 18 |
| 6.1 | Tuottamisen lähtötilanne ja suunnittelun esittely | 18 |
| 6.2 | Tuotoksen tuottamisen kuvaus | 19 |
| 6.3 | Sukupolvenvaihdoksen toteutustapojen oppaan esittely | 19 |
| 7 | Esimerkkilaskelmat | 24 |
| 7.1 | Sukupolvenvaihdos osakekauppana | 24 |
| 7.2 | Sukupolvenvaihdos liiketoimintakauppana | 25 |
| 7.3 | Sukupolvenvaihdos lahjana | 25 |

| | | |
|-----|---|----|
| 7.4 | Sukupolvenvaihdos lahjaluonteisena kauppana ilman lahjaveroa..... | 25 |
| 7.5 | Sukupolvenvaihdos lahjaluonteisena kauppana lahjaverolla..... | 25 |
| 7.6 | Sukupolvenvaihdos ennakkoperintönä | 26 |
| 7.7 | Sukupolvenvaihdos perintönä..... | 26 |
| 8 | Pohdinta | 28 |
| 8.1 | Ajankohtaisuus..... | 28 |
| 8.2 | Tarpeellisuus..... | 28 |
| 8.3 | Hyödynnettävyys..... | 29 |
| 8.4 | Onnistuneisuus | 29 |
| 8.5 | Jatkojalostamismahdollisuudet | 29 |
| 8.6 | Luotettavuus | 30 |
| 8.7 | Oppiminen..... | 30 |
| | Lähteet..... | 32 |
| | Liitteet | 33 |
| | Liite 1. Sukupolvenvaihdoksen opas..... | 33 |

1 Johdanto

Yrityksen omistajat ikääntyvät, mikä johtaa väistämättä siihen, että omistajien tulee kääntää katseet tulevaisuuteen. Miten yrityksen toiminta järjestellään tulevaisuudessa, kun halutaan siirtyä syrjään omistajan roolista? Yksi vaihtoehto on toteuttaa yrityksessä sukupolvenvaihdos. Tämä on sekä haaste että mahdollisuus niin yritykselle, luopujalle, hänen läheisilleen ja kuin jatkajallekin. (Kuusisto & Kuusisto. 2008.)

Osakeyhtiön sukupolvenvaihdos on usein pitkä, vuosia kestävä prosessi, johon liittyy valtavasti huomioon otettavia seikkoja. Niin yrityksestä luopujalla kuin yritystoimintaa jatkavalla on paljon toiveita puolin ja toisin. Prosessissa ja sukupolvenvaihdoksen toteutustavassa on otettava usein huomioon muun muassa siitä seuraavat rahoitukselliset ja verotukselliset kustannukset. Erityisesti lahjaveron on yleensä yksi tärkeimmistä sukupolvenvaihdokseen vaikuttavista tekijöistä.

Opinnäytetyöni tarkoituksena on selvittää osakeyhtiön sukupolvenvaihdosta suunnittelevalle mitä yleisimpiä toteutusmuotoja on valittavissa ja minkälaisia lahjaverotuksellisia seuraamuksia näistä toteutustavoista koituu. Tavoitteena on kartuttaa tietoa sukupolvenvaihdoksista yleisellä tasolla. Pyrin myös kehittämään itseäni tiedonhankinnassa, analysoimisessa, tutkimusmenetelmissä ja oman suoriutumiseni pohtimisessa.

Tämä opinnäytetyö on toteutettu toiminnallisena, jonka tuotoksena on syntynyt opas pienen osakeyhtiön perhepiirissä tapahtuvan sukupolvenvaihdoksen toteutustavan valintaan ja siitä seuraaviin lahjaverotuksellisiin kustannuksiin. Opas käsittelee näitä asioita niin luopujan kuin jatkajan näkökulmasta. Vaikka opinnäytetyö on hyvin tarkasti rajattu, on opas toteutettu niin, että se soveltuu laajemmin erilaisten osakeyhtiöiden sukupolvenvaihdosta suunniteltaessa.

Näen, että tuotos on tärkeä suomalaiselle taloudelle. Pienet osakeyhtiöt muodostavat valtaosan suomalaisista yrityksistä. Yritysten omistajanvaihdoksista osa on myös perhepiirin sukupolvenvaihdoksia, mutta näitä hidastavat monimutkaiset ohjeet verotuksen osalta liittyen eri toteutustapoihin. Tietoa on saatavilla, mutta ei kovin yksinkertaisessa muodossa. Tuottamani opas tuo helpotusta sukupolvenvaihdosta suunnittelevalle tai toteuttavalle henkilölle. Sen tarkoituksena on antaa nopeasti kokonaiskuva erilaisista vaihtoehdoista toteutusmuodon suhteen.

Opastani voidaan hyödyntää niin oppimistarkoituksessa kuin sukupolvenvaihdoksessa. Erityisesti toteutustapaa valitessa oppaasta on suurta hyötyä. Siinä tuodaan esille yleisimmät sukupolvenvaihdosten tavat. Se tuo esiin jokaista toteutustapaa koskevat lahjaverotuksen osuudet ja näihin veroihin liittyvät rajat ja perhepiirin verohuojennukset. Tämän lisäksi se sisältää tietoa tärkeimmistä näihin liittyvistä seikoista.

Opinnäytetyön tavoitteena on luoda opas, joka vastaa lukijan kysymykseen; mikä sukupolvenvaihdoksen toteutustapa sopii omaan tilanteeseeni parhaiten? Lisäksi opinnäytetyön tavoitteena on luoda hyvä kokonaisnäkemys oppaan lukijalle eri toteutustavoista ja niistä seuraavista lahjavero- tuksellisista kustannuksista ja niihin liittyvistä huojennuksista, kun sukupolvenvaihdos toteutetaan perhepiirissä.

Kohderyhmänä opinnäytetyölle ovat mikro- ja pienyritysten kokoluokassa olevien osakeyhtiöiden sukupolvenvaihdoksen kynnyksellä olevat yrityksestä luopujat ja jatkajat. Näistä sukupolvenvaihdoksista vielä sellaiset, jotka toteutetaan rintaperillisten kesken.

Tuotos on toteutettu julistemaisena oppaana, jonka tarkoituksena on olla mahdollisimman yksinkertainen ja informatiivinen. Opas on muotona helposti ymmärrettävä ja sen yksinkertaiseen ulkoasuun on käytetty erityisen paljon harkintaa.

2 Yrittäjyys Suomessa

Suomessa oli vuonna 2020 yhteensä 368 600 yritystä. (Tilastokeskus 2022.) Yrityksistä 93 prosenttia on alle 10 hengen yrityksiä. Yritysten liikevaihdosta yli puolet syntyy pk-yrityksissä ja näiden yritysten osuus Suomen bruttokansantuotteesta onkin yli 40 prosenttia.

Yritykset jaotellaan eri kokoluokkiin seuraavasti:

- mikroyrityksiä ovat alle 10 henkilöä työllistävät yritykset
- pienyrityksiä ovat alle 50 henkilöä työllistävät yritykset
- keskisuuria yrityksiä ovat 50 - 249 henkilöä työllistävät yritykset
- suuryrityksiä ovat vähintään 250 henkilöä työllistävät yritykset
- pk-yrityksiä ovat alle 250 henkilöä työllistävät yritykset

Suomalaisista yrityksistä mikroyrityksiä on 93 prosenttia. Pienyrityksiä on 5,7 prosenttia, keskisuuria yrityksiä on 1,1 prosenttia ja suuryrityksiä on 0,2 prosenttia yrityksistä. (Suomen yrittäjät 2022.)

2.1 Omistajanvaihdokset Suomessa

Omistajanvaihdos mahdollistaa yritysten saavutuksien säilyttämisen ja palveluiden kehittämisen. Pk-yrityksistä noin puolet seuraavat aktiivisesti yritystensä arvon kehitystä. Erityisen yleistä tämä on kasvuhakuisissa yrityksissä.

Suomessa omistajanvaihdokset ovat lähes puolella yrityksistä horisontissaan. 15 prosenttia suomalaisista yrityksistä aikoo toteuttaa omistajanvaihdoksen seuraavan 2 vuoden sisällä. Yhteensä 32 prosenttia suunnittelee omistajanvaihdosta seuraavan 5 vuoden sisällä ja peräti 44 prosenttia seuraavan 10 vuoden aikana.

Kun omistajanvaihdoksia mietitään, suosituimpia neuvonantajia ovat julkiset maksuttomat omistajanvaihdospalvelut, tilitoimistot tai kirjanpitäjät sekä ulkopuoliset konsultit. Näistä jokaista vaihtoehtoa harkitsee reilu kolmannes. (Pk-yritysbarometri, 2022.)

3 Sukupolvenvaihdos ja siinä huomioitavat seikat

Yrityksen sukupolvenvaihdoksella viitataan tilanteeseen, jossa osa tai koko yrityksen omistus tulee vaihtumaan perhepiirissä tai lähisukulaisten kesken. Sukupolvenvaihdos kannattaa aina suunnitella huolella. Suunnittelussa kannattaa ottaa huomioon eri toteutustavoista johtuvat veroseuraamukset sekä mahdolliset rahoitukselliset kustannukset, joita tarvitaan sukupolvenvaihdoksen toteuttamiseksi. Toisin kuin tavallisessa omistajanvaihdoksessa, sukupolvenvaihdokseen liittyy merkittäviä huojennuksia veroihin liittyen. Jotta mahdollisimman hyvään lopputulokseen päästäisiin, kannattaa nämä eri huojennusmahdollisuudet selvittää huolella jokaisen toteutusmuodon osalta ja tehdä lopulliset päätökset nämä huomioiden. (Immonen & Lindgren 2017.)

Sukupolvenvaihdos on yleensä vuosia kestävä prosessi. Verotuksen lisäksi kannattaa tutustua huolella yhtiö- ja perintöoikeuteen. Nämä saattavat vaikuttaa paljonkin sukupolvenvaihdoksen suunnitteluun toteutusmuodosta riippuen. Usein sukupolvenvaihdoksessa käytetään myös lahjoituksia ja markkinahintaa pienempiä kauppahintoja. Näistä jokainen seikka on tärkeä huomioida. (Ava asianajotoimisto 2022.)

Kun jatkajan kanssa on päästy yhteisymmärrykseen sukupolvenvaihdoksen toteutumisesta, kannattaa suunnittelussa käydä läpi myös konkreettisempia asioita. Puheeksi kannattaa ottaa tulevat omistusosuudet. Lisäksi kannattaa keskustella, miten mahdollinen lisärahoitus järjestettäisiin ja minkälaiset olisivat veroseuraamukset. Tässä yhteydessä oleellinen tieto on toteutusmuoto, joka määrittelee pitkälti edellä mainitut konkreettiset suunnittelun kohteet. On hyvä nostaa esille myös yrityksen muutoksien viestintää koskeva aikataulu sidosryhmille ja asiakkaille.

Sukupolvenvaihdokseen vaikuttavat suuresti verotukselliset kysymykset. Nämä ovat isossa roolissa osakeyhtiöiden sukupolvenvaihdoksissa. Huomioon otettavia veroja ovat tulovero, perintö- ja lahjavero, varainsiirtovero sekä arvonlisävero. Veroseuraamukset voivat kohdistua luopujan ja jatkajan lisäksi myös luovutuksen kohteena olevaan yhtiöön. (Immonen & Lindgren 2017.)

Verotuksen ohella sukupolvenvaihdokseen liittyy myös vahvasti juridiset seikat kuten yhtiö- ja perintöoikeus. Sukupolvenvaihdoksessa yhtiön omistus vaihtuu perhepiirissä tai lähisukulaisten kesken. Tämän vuoksi sukupolvenvaihdokseen on mahdollista saada erilaisia verohuojennuksia.

Ennen sukupolvenvaihdoksen toteuttamista kannattaa miettiä etukäteen erityisesti omistussuhteiden, rahoituksen ja verotuksen näkökulmasta. Sukupolvenvaihdoksen mahdolliset asiakirjat, kuten lahja-, velka- ja kauppakirja, katsotaan kuntoon sisältöjen ja ehtojen osalta. Lisäksi yhtiöjärjestys tarkastetaan ja tarpeen mukaan päivitetään. Erityisesti osakkeiden lunastusoikeudet ja perheen

omistusoikeus huomioidaan. Muita mahdollisia tarkasteltavia ja päivitettäviä asiakirjoja ovat avioehto, edunvalvontakirja ja testamentti. (Ava asianajotoimisto 2022.)

3.1 Yhtiö- ja sopimusoikeus

Yhtiöoikeus on yksi suurimmista jatkajaan vaikuttavista tekijöistä. Osakeyhtiön päätökset yhtiökouksissa vaativat useimmissa tapauksissa yli 50 prosenttia osakkeenomistajien äänistä toteutuakseen. Ilman päätösvaltaa, jatkajalla voi olla hankaluuksia saada päätöksensä läpi.

Jos halutaan saada aikaan tilanne, jossa jatkajalla ei ole yli 50 prosenttia osakkeista, mutta kuitenkin yli 50 prosenttia äänivallasta, voidaan hyödyntää eri osakesarjoja. Eri osakkeilla voi olla erilaiset äänivallat ja omistusosuudet. Verottajan näkökulmasta äänivallalla ei ole merkitystä osakkeiden arvoa määritettäessä. (Econia 2022.)

Mietittäessä yhtiöoikeutta, tulee väistämättä eteen myös osakassopimus, joka on yksi yrittäjän tärkeimmistä sopimuksista. Tällä osakkaat sopivat velvollisuuksista sekä oikeuksista toisiaan ja yhtiötä kohtaan. Osakassopimuksella voidaan myös esimerkiksi sopia erilaisista toimenpiteistä, toiminnan järjestämisestä ja työpanoksesta, jos yhtiön osakkeita luovutetaan. (Ava asianajotoimisto. 2022.)

3.2 Perintöoikeus

Perintöoikeus tulee ottaa huomioon, kun osakeyhtiön sukupolvenvaihdos toteutetaan ennakkoperintönä tai testamentin kautta. Yrityksestä luopujan rintaperillisillä on oikeus saada perinnöstä minimissään lakiosa. Tilanteissa, joissa sukupolvenvaihdos toteutetaan vain osan rintaperillisten kanssa, tulee tämä peritty osuus ottaa huomioon vähentävästi perillisen perintöosuudesta perintötilanteessa. (Immonen & Lindgren 2017.)

3.3 Verotus ja verotuksen suunnittelu

Verotuksen huomioiminen ja sen suunnittelu on sukupolvenvaihdoksessa erityisessä asemassa. Suurin osa kustannuksista syntyy rahoituksen ohella juuri erilaisista veroista. Näitä huomioitavia veromuotoja ovat tuloverotus, varainsiirtoverotus, arvonlisäverotus sekä perintö- ja lahjaverotus. Erityisesti verohuojennukset ovat iso osa sukupolvenvaihdosta ja nämä ovat niin merkittäviä

kulujen säästökohteita, että niiden edellytykset kannattaa huomioida sukupolvenvaihdosta tehtäessä. (Immonen & Lindgren 2017.)

3.3.1 Tuloverotus

Tuloverotusta tutkittaessa, verotus riippuu luovuttajan kohdalla paljon siitä, mihin tulonlähteeseen luovutuksessa olevat omistukset kuuluvat. Tuloverolakia ja sen luovutusvoittoverotuksen säännöksiä sovelletaan, jos luopuja, joka omistaa yrityksen osakkeet, on luonnollinen henkilö. (Verohallinto 2022.)

Sukupolvenvaihdoksessa luopuja voi kuitenkin saavuttaa täydellisen verovapauden huojennussäännöksillä. Jos luopuja luovuttaa vähintään 10 prosenttia yrityksen osakkeista, jotka ovat huojennuksen kohteena, on luovutusvoitto luopujalle verovapaa. Luovutusvoiton verovapauteen liittyy viiden vuoden karenssi-aika eli mikäli osakkeet ostanut perillinen, jatkaja, myy osakkeita viiden vuoden sisällä, menetetään verovapaus. (Econia 2022.)

3.3.2 Varainsiirtoverotus

Varainsiirtoverolaissa katsotaan, että arvopaperin luovutuksessa luovutuksensaajan on suoritettava varainsiirtoveroa. Osakeyhtiön osake kuuluu myös tämän lain tarkoittamaan arvopaperikäsitteen piiriin. Varainsiirtovero määrätään vain vastikkeellisista luovutuksista ja tämän varainsiirtoveron perusteena on osakkeista maksettava vastike. Lahjaluontoisessa kaupassa veroa määrätään maksettavaksi vain suoritettavan kauppahinnan määrästä. Lahjaksi katsottavalta osuudelta varainsiirtoveroa ei määrätä maksettavaksi. (Verohallinto 2022.)

3.3.3 Arvonlisäverotus

Arvonlisäverotus ei kosketa osakeyhtiön sukupolvenvaihdosta. Muiden yhtiömuotojen sukupolvenvaihdoksissa arvonlisäverotus tapauksesta riippuen voi tulla kyseeseen. (Verohallinto 2022.)

3.3.4 Lahja- ja perintöverotus

Sukupolvenvaihdoksessa tulee kysymykseen erityisesti huojennussäännöt. Ilman huojennusta lahja- ja perintövero on lähisukulaisilla 7 – 19 prosentin välillä ja sisaruksilla tai kaukaisemmilla sukulaisilla 19 – 33 prosentin välillä.

Perhepiirissä sukupolvenvaihdos toteutetaan usein lahjoittamalla osa tai kaikki yrityksen osakkeet jatkajalle. Osakkeita lahjoittaessa ei luopuja joudu maksamaan veroja näistä osakkeista. Perintö katsotaan nimestään huolimatta lahjaksi ja näin ollen verotetaan lahjana.

Kun jatkajalle myönnetään huojennus lahjoituksesta, arvostetaan osakkeet 40 prosentilla osakkeiden arvostamislain mukaisesta arvosta. Arvostamislaisissa määritellään arvostamalla yhtiön velat ja varat tasearvoon ja vähentämällä yhtiön varoista sen velat. Tarkoittaen käytännössä sitä, että lahjavero maksetaan yrityksen omaisuuden 40 prosenttisesta tasearvosta.

Lahjan huojennetusta arvosta määrätään jatkajalle lahjavero. Näin toimitaan myös perintönä saatu- jen osakkeiden kohdalla. Huojennettu lahjavero voidaan maksaa verottajalle korkeintaan 10 vuoden aikana. Maksuaika on koroton.

Huojennuksen saamiseksi on olemassa tiettyjä edellytyksiä. Jokaisen jatkajan tulee sukupolvenvaihdoksessa saada vähintään 10 prosentin osuus yhtiön osakkeista. Jos luopujia on useampia, tulee jokaisen lahjoittaa erikseen 10 prosenttia jokaiselle jatkajalle. Tämä edellytys saattaa aiheuttaa ongelmia, jos sekä luopujia että jatkajia on monia.

Lisäksi jokaiselta jatkajalta edellytetään yritystoiminnan jatkamista henkilökohtaisesti. Tähän riittää istuminen yrityksen hallituksessa. Muita huojennuksen edellytyksiä ovat jatkajan osakkeiden hallintaoikeus ja yritystoiminnan käskytyksettömyys ennen sukupolvenvaihdosta.

On myös huomionarvoista, että verohuojennus voidaan menettää, mikäli jatkaja luovuttaa pääosan huojennuksen piirissä olevista osakkeista viiden vuoden sisällä lahjaverotuksen toimittamispäivästä. (Econia 2022.)

Perinnön-, testamentin- ja lahjansaajat jaetaan kahteen veroluokkaan. Ensimmäisessä veroluokassa ovat aviopuoliso, suoraan ylenevässä tai alenevassa polvessa oleva perillinen, aviopuolison suoraan alenevassa polvessa oleva perillinen sekä perinnönjättäjän kihlakumppani tai avopuolisoien yhteistalouden purkamisesta annetussa laissa tarkoitettu avopuoliso saamansa PK 8:2:ssä tarkoitetun avustuksen määrään asti. Toisessa veroluokassa ovat muut sukulaiset ja vieraat. (Immonen & Lindgren 2017.)

| VEROTETTAVAN OSUUDEN ARVO | VERON MÄÄRÄ ALARAJAN KOHDALLA | VERO-% YLIMENEVÄSTÄ OSASTA |
|---------------------------|-------------------------------|----------------------------|
| 20 000 - 40 000 | 100 | 7 |
| 40 000 - 60 000 | 1 500 | 10 |
| 60 000 - 200 000 | 3 500 | 13 |
| 200 000 - 1 000 000 | 21 700 | 16 |
| 1 000 000 - | 149 700 | 19 |

Taulukko 1. Ensimmäisen veroluokan perintöveroasteikko.

| VEROTETTAVAN OSUUDEN ARVO | VERON MÄÄRÄ ALARAJAN KOHDALLA | VERO-% YLIMENEVÄSTÄ OSASTA |
|---------------------------|-------------------------------|----------------------------|
| 20 000 - 40 000 | 100 | 19 |
| 40 000 - 60 000 | 3 900 | 25 |
| 60 000 - 200 000 | 8 900 | 29 |
| 200 000 - 1 000 000 | 49 500 | 31 |
| 1 000 000 - | 297 500 | 33 |

Taulukko 2. Toisen veroluokan perintöveroasteikko.

| VEROTETTAVAN OSUUDEN ARVO | VERON MÄÄRÄ ALARAJAN KOHDALLA | VERO-% YLIMENEVÄSTÄ OSASTA |
|---------------------------|-------------------------------|----------------------------|
| 5 000 - 25 000 | 100 | 8 |
| 25 000 - 55 000 | 1 700 | 10 |
| 55 000 - 200 000 | 4 700 | 12 |
| 200 000 - 1 000 000 | 22 100 | 15 |
| 1 000 000 - | 142 100 | 17 |

Taulukko 3. Ensimmäisen veroluokan lahjaveroasteikko.

| VEROTETTAVAN OSUUDEN ARVO | VERON MÄÄRÄ ALARAJAN KOHDALLA | VERO-% YLIMENEVÄSTÄ OSASTA |
|---------------------------|-------------------------------|----------------------------|
| 5 000 - 25 000 | 100 | 19 |
| 25 000 - 55 000 | 3 900 | 25 |
| 55 000 - 200 000 | 11 400 | 29 |
| 200 000 - 1 000 000 | 53 450 | 31 |
| 1 000 000 - | 301 450 | 33 |

Taulukko 4. Toisen veroluokan lahjaveroasteikko.

3.3.5 Lahjaverotus lahjaluonteisessa kaupassa

Sukupolvenvaihdoksen toteutustavaksi voidaan valita myös lahjaluonteinen kauppa. Kyse on tässä toteutustavassa osakeyhtiön kohdalla osakekaupasta eikä lahjasta. Jatkaja maksaa lahjaluonteisessa kaupassa osakkeista alihintaa. Kauppahinta tulee olla yli 50 prosenttia osakkeiden käyvästä

arvosta, jotta jatkajan ei tarvitse maksaa lahjaveroa alihinnasta. Edellä mainittuun sääntöön tarvitaan Verohallinnon hyväksymä huojennus.

Jos kauppahinta on alle 50 prosenttia osakkeiden käyvästä arvosta, joutuu jatkaja maksamaan lahjaveron kauppahinnan ja käyvän hinnan välisestä erotuksesta. Tässä tapauksessa jatkaja saa huojennusta lahjaveroon. Jotta huojennuksen saa, tulee huojennusta hakea erikseen Verohallinnolta ja huojennuksen ehtojen täytyä. (Econia 2022.)

3.4 Rahoitus

Rahoitus on yksi kaikkein tärkeimmistä asioista, mikä tulisi olla kunnossa, kun sukupolvenvaihdosta ollaan tekemässä. Rahoituksella viitataan yritysten omistusten uudelleenjärjestelyn rahoitusta. Sukupolvenvaihdoksen toteutustapa vaikuttaa suuresti rahoitustarpeeseen. Riippuen rahoituksen määrästä, mukana ovat yleensä pankki, Finnvera ja ELY-keskus. Erityisesti Finnvera auttaa rahoituksen järjestelyssä.

Finnveran mukaan yrityskaupan kauppasummasta yleensä vähintään 20 prosenttia on yrittäjän henkilökohtaista rahaa. Osuutta voidaan rahoittaa Finnveran tarjoamalla yrittäjälainalla. Toki yrityskauppaa voidaan rahoittaa myös muilla tavoin. (Finnvera 2022.)

3.5 Käypä arvo

Jotta sukupolvenvaihdoksen kustannuksia voidaan arvioida tarkemmin, tulee ymmärtää Verohallinnon tapaa määritellä yrityksen käypää arvoa. Verohallinto määrittelee ensisijaisesti yrityksen käyvän arvon kyseisen yrityksen tuoreilla vertailuarvoilla eli kyseisen yrityksen toteutuneiden osakkeiden kauppahintojen perusteella. Mikäli yrityksen käypää arvoa ei voida perustaa tähän edellä mainittuun vertailuarvoon, määritellään käypä arvo yrityksen tuotto- ja substanssiarvon perusteella.

Substanssiarvo lasketaan siten, että vähennetään yrityksen tasearvoon arvostetuista varoista sen velat. Tuottoarvo taas lasketaan yleensä kolmen viimeisimmän tilikauden tuloslaskelmien tuloksista. Nämä tulokset oikaistaan ensin poistamalla niistä tilinpäätössiirrot (kuten vapaaehtoisten varauksien ja poistoerojen muutokset) ja satunnaiset erät (kuten lahjoitukset, konserniavustukset sekä käyttöomaisuuden luovutusvoitot ja -tappiot).

Tuottoarvon lasketaan jakamalla kolmen viimeisimmän tuloslaskelman tulosten keskiarvo pääomistuskorkokannalla, joka oletusarvoisesti on Verohallinnolla 15 prosenttia. Tätä korkokantaa voidaan

perustellusta syystä muuttua. Esimerkiksi jos yrityksen kolmen viimeisen vuoden tulokset ovat olleet 20 000 euroa, 50 000 euroa ja 10 000 euroa, lasketaan näiden keskiarvoksi $(20000+50000+10000) / 3 = 26\ 667$ euroa. Tuottoarvoksi saadaan $26\ 667 / 15\% = 177\ 780$ euroa.

Kun yrityksen sekä substanssiarvo että tuottoarvo on tiedossa, laskee Verohallinto yrityksen käyväksi arvoksi yrityksen substanssiarvon mikäli substanssiarvo on suurempi tai yhtä suuri kuin tuottoarvo. Tai mikäli tuottoarvo on suurempi kuin substanssiarvo, lasketaan käypä arvo tuottoarvon ja substanssiarvon keskiarvosta. (Verohallinto 2022.)

4 Osakeyhtiön sukupolvenvaihdoksen toteutustavat

Osakeyhtiön sukupolvenvaihdoksen toteutustapoja on monia. Sukupolvenvaihdos voidaan toteuttaa vastikkeellisena eli yrityskauppana, lahjoituksena tai lakimääräisellä perimisellä eli testamentilla. Sukupolvenvaihdos voidaan toteuttaa myös vastikkeellisen ja vastikkeettoman välimuotona eli lahjaluonteisena kauppana. (Immonen & Lindgren 2017.)

Sukupolvenvaihdoksen toteutustapa määrittelee omistajanvaihdoksesta koituvat veroseuraamukset. Toteutustavalla on myös suuri vaikutus jatkajan rahoitustarpeisiin ja juridisiin vastuisiin. Seuraavaksi käsittelemme eri toteutustapoja ja mitä ne tarkoittavat käytännössä.

4.1 Vastikkeellinen sukupolvenvaihdos

Sukupolvenvaihdos voidaan toteuttaa vastikkeellisena. Tämä tarkoittaa käytännössä, että sukupolvenvaihdos tehdään yrityskauppana. Yrityskauppa voidaan toteuttaa kahdella tavalla; omistuskauppana tai liiketoimintakauppana. Näillä on suuret erot; omistuskaupassa luopuja myy omistamansa osakkeet, kun taas liiketoimintakaupassa yritys myy liiketoimintansa. (Immonen & Lindgren 2017.)

4.1.1 Omistuskauppa

Omistuskaupassa osakeyhtiön kohdalla kaupan kohteena on osakeyhtiön osakkeet. Kaupan kohteen ollessa omistus, on myyjänä luonnollinen henkilö eli omistaja itse. Osakeyhtiössä osakkeenomistaja voi luovuttaa osakkeensa haluamillaan ehdoilla ja haluamalleen omistajalle. Tähän ei tarvitse kysyä lupaa mahdollisilta muilta osakkeenomistajilta tai yhtiöltä itseltään, ellei yhtiöjärjestys tai osakassopimus tätä oikeutta rajoita. (Immonen & Lindgren 2017.)

Osakekaupassa ostaja hankkii itselleen kohdeyrityksen osakkeita. Kaupan kohteena oleva yritys jatkaa toimintaansa usein entisellä nimellä ja y-tunnuksella. Tässä omistajanvaihdoksen muodossa yrityksen aiemmat juridiset ja taloudelliset vastuut siirtyvät uudelle omistajalle.

Osakekaupassa käytetään usein niin kutsuttu apuyhtiötä, jonka nimiin kohdeyrityksen osakkeet ostetaan. Rahoitus jakaantuu tyypillisesti Finnveran, pankin ja omarahoituksen kesken. Omarahoituksen osuus on tyypillisesti 20 prosenttia yrityskaupoissa, jota ostaja voi hankkia myös henkilökohtaisten lainojen avulla. Edellä mainittu on Finnveran näkemys aiheeseen, osakekauppoja voidaan rahoittaa muunlaisin järjestelyin.

Ostajan tarvitsemaa rahoitusosuutta on myös mahdollista pienentää esimerkiksi niin, että ostettava yritys lunastaa omia osakkeitaan tai jakamalla yrityksestä varsinaiseen liiketoimintaan kuulumattoman osuuden omaksi yhtiökseen. (Finnvera 2022.)

Jos sukupolvenvaihdos, joka tapahtuu perhepiirissä, toteutetaan osakekaupalla ja kaikki huojennuksen rajat täyttyvät, myyntivoitto on luopujalle täysin verovapaata tuloa. Tämä verohyöty on merkittävä. Sukupolvenvaihdoksen huojennus koskee ainoastaan luonnollisia henkilöitä, minkä vuoksi vastikkeellinen sukupolvenvaihdos pitää toteuttaa omistuskauppana, mikäli haluaa nauttia huojennuksen tuomista verohyödyistä. (Immonen & Lindgren 2017.)

4.1.2 Liiketoimintakauppa

Sukupolvenvaihdoksen voi toteuttaa myös liiketoimintakaupalla eli substanssikaupalla. Tässä yrityskaupan muodossa jatkaja ostaa luopujan yrityksen liiketoiminnan ja siihen liittyvän omaisuuden, kuten esimerkiksi kaluston, koneet, laitteet, varaston, kiinteistön, sopimuskannan ja muun liikeomaisuuden. Liiketoimintakaupassa myyjänä on yritys ja kaupan kohde voidaan rajata hyvin yksilöllisesti ja räätälöitynä kokonaisuutena, mikäli myyjä tähän suostuu. Liiketoimintakauppaan liittyy yleensä myös niin kutsuttu liikearvo. Liikearvo eli goodwill tarkoittaa hintaa yrityksen myöhempään toimintaan kohdistuvista tulonodotuksista. (Immonen & Lindgren 2017.)

Liiketoimintakaupassa ostetaan myyjäyrityksen liiketoiminta, joka sisältää sopimuksen mukaan yleensä esimerkiksi koneet ja laitteet, tilat, henkilökunnan ja nimen. Ostaja perustaa usein uuden yrityksen, joka ostaa nämä edellä mainitut liiketoiminnan osat. Rahoitus haetaan tälle uudelle perustetulle ostajayritykselle. Rahoituksen vakuutena käytetään tämän uuden yrityksen omia vakuuksia, kuten kiinteistö- tai yritys kiinnityksiä.

Liiketoimintakaupassa myyjäyrityksen juridiset ja taloudelliset vastuut eivät siirry ostettavalle yritykselle. Tämä on ostajan näkökulmasta riksittömämpää ja helpompaa. Ostaja vastaa ainoastaan liiketoiminnan tulevaisuudesta ja hän pystyy poistoina hyödyntämään ostetun yrityksen liikearvon. Liikearvon poistot voi tehdä kymmenen vuoden kuluessa. (Finnvera 2022.)

4.2 Sukupolvenvaihdos lahjana

Sukupolven vaihdos voidaan toteuttaa myös osittain tai kokonaan vastikkeettomana lahjan tai lahjaluonteisen kaupan muodossa. Sukupolvenvaihdos lahjana on varsin suoraviivainen, mutta

osittain vastikkeeton lahja eli lahjaluonteinen kauppa pitää sisällään useamman eri säännön. Käydään seuraavaksi nämä toteutustavat läpi. (Immonen & Lindgren 2017.)

4.2.1 Lahja

Lahja on osakeyhtiön vastikkeeton luovutus. Tämä tarkoittaa sitä, että varallisuutta siirtyy ilman korvausta, vapaaehtoisella luovutuksella. Luopuja siis antaa osakkeet jatkajalle. Jatkajalle määrätään osakkeiden käyvän arvon mukaan lahjaveron maksettavaksi. Mikäli huojennusta haetaan ja sen ehdot täyttyvät, maksetaan lahjaveron arvostamalla osakkeet 40 prosenttiin niiden käyvästä arvosta. (Immonen & Lindgren 2017.)

4.2.2 Lahjaluonteinen kauppa

Yrityksen sukupolvenvaihdos voidaan toteuttaa lahjaluonteisella kaupalla. Lahjaluonteinen kauppa tarkoittaa, että kauppahinta on alle osakkeiden käyvän arvon. Kyse on silloin lahjan ja osakekaupan yhdistämisestä. Riippuen kauppahinnasta hinnan ja käyvän arvon erotus katsotaan lahjaksi.

Lahjaluonteisessa kaupassa on kaksi rajaa; $\frac{3}{4}$ -sääntö (PerVL 18.3 §) ja $\frac{1}{2}$ -sääntö (PerVL 55.5 §). Ensimmäinen sääntö tarkoittaa sitä, että mikäli kauppahinta on korkeintaan 75 prosenttia osakkeiden käyvästä arvosta, katsotaan tuo erotus lahjaksi. Säännöstä poiketaan, mikäli huojennuksen säännöt täyttyvät. Kauppahinnaksi riittää silloin yli 50 prosenttia osakkeiden käyvästä arvosta, jolloin lahjaveron jätetään kokonaan maksuunpanematta. Jos kauppahinta on tasan 50 prosenttia tai vähemmän, joudutaan lahjaveron maksamaan käyvän arvon ja kauppahinnan välisestä osuudesta. (Immonen & Lindgren 2017.)

Edellä mainitut säännökset voidaan yksinkertaistaa seuraavalla tavalla:

- kun kauppahinta on käyvän arvon mukainen, ei lahjaa synny eikä näin ollen myöskään lahjaveron
- kun kauppahinta on vähintään 75 prosenttia käyvästä arvosta, ei lahjaa synny eikä näin ollen myöskään lahjaveron
- kun kauppahinta on enemmän kuin 50 prosenttia ja kuitenkin alle 75 prosenttia, lahjaveron syntyy, mutta se voidaan huojentaa eikä näin ollen panna maksuun
- kun kauppahinta on 50 prosenttia tai alle, lahjaveron määrätään, mutta siitä voidaan tehdä huojennus

4.3 Sukupolvenvaihdos ennakkoperintönä ja testamentilla

Sukupolvenvaihdos voidaan toteuttaa myös ennakkoperintönä tai testamentilla. Nimestään huolimatta ennakkoperintö katsotaan lahjaksi. Se verotetaan myös lahjana. Testamentti taas tulee kyseeseen, mikäli sukupolvenvaihdos tehdään vasta luopujan elinajan jälkeen. Seuraavaksi käymme läpi nämä sukupolvenvaihdoksen tavat ja näiden erityispiirteet.

4.3.1 Ennakkoperintö

Sukupolvenvaihdos voidaan toteuttaa myös ennakkoperintönä. Kun toteutusmuodoksi valitaan ennakkoperintö, vähennetään sen arvo perinnönjakotilanteessa saajan perinnöstä. Ennakkoperintö katsotaan verottajan näkökulmasta lahjana. Ja se myös verotetaan lahjana. Kun sukupolvenvaihdos toteutetaan ennakkoperintönä, tulee ottaa huomioon laskennalliset lisäykset ja miten nämä vaikuttavat jatkajan tulevaan perintöosaan. Jos luopujalla on useampia jälkeläisiä, mutta hän luovuttaa osakkeet vain yhdelle jälkeläiselleen, vähennetään osakkeiden arvo jatkajan tulevasta perintöosan määrästä. (Immonen & Lindgren 2017.)

4.3.2 Perintö

On mahdollista, että sukupolvenvaihdos tehdään vasta omistajan elinajan jälkeen. Tämä voi tapahtua myös täysin odottamattomasti, esimerkiksi niin, ettei ennalta suunniteltua sukupolvenvaihdosta ehditty toteuttaa. Suomen perintöjärjestelmässä perittävä varallisuus siirtyy tietyssä perimysjärjestyksessä, joka on lakimääräinen. Tämä perimysjärjestys jakautuu saajan sukulaisuuden mukaan kolmeen parenteeliin eli perillisryhmään. Lisäksi valtio voi olla perijänä.

1 parenteeliin kuuluu rintaperilliset eli lapset ja lapsenlapset. Perintö jaetaan tasan lasten kesken. Mikäli lapsi on edesmennyt, siirtyy osuus perinnöstä tasan hänen lastensa kesken.

2 parenteeli tulee kyseeseen, mikäli perittävällä ei ollut rintaperillisiä tai hän ei ollut naimissa. Tässä tapauksessa perittävän vanhemmat saavat perinnön puoliksi. Jos jompikumpi vanhemmista on kuollut, menee osuus jaettavaksi perittävän sisaruksille. Jos sisar on kuollut, saavat hänen lapsensa tämän osuuden jaettavaksi tasaosuuksin. Jos sisarukset ja heidän jälkeläisensä ovat kuolleet, saa elossa oleva vanhempi koko perinnön. Perittävän sisaruspuolet saavat yhdessä täyssisarien kanssa osansa siitä, mikä olisi tullut heidän jommallekummalle vanhemmalleen. Jos sisaruksia tai vanhempia ei ole enää elossa, saavat sisaruspuolet koko perinnön. Jos sisaruspuoli on kuollut, saa lapset hänen osuutensa tasajoin.

3 parenteeli tulee kyseeseen, mikäli parenteelin 1 ja 2 perillisiä ei ole. Tässä tapauksessa saavat perillisen vanhempien vanhemmat koko perinnön. Mikäli joku isovanhemmista on kuollut, menee hänen osuutensa perinnöstä hänen lapsilleen tasaosuuksin. Mikäli lapsia ei ole, saa toinen isovanhemmista taikka, jos tämäkin on kuollut, mutta häneltä on jäänyt lapsia muusta avioliitosta, nämä vainajan osan. Jos toisesta kannasta ei ole perillisiä, saavat toisen kannan perilliset koko perinnön.

Mikäli perittäväällä ei ole ketään perintöön oikeutettua perillistä eikä hän ole tehnyt testamenttia, menee perintö valtiolle. Muut kuin ensimmäisessä, toisessa tai kolmannessa mainitut sukulaiset eivät peri. Käytännössä raja on serkkujen kohdalla. (Immonen & Lindgren 2017.)

5 Osakeyhtiön sukupolvenvaihdoksen verohuojennukset

Sukupolvenvaihdokseen merkittävimmin vaikuttava yksittäinen tekijä on sukupolvenvaihdoksen verohuojennukset. Verohallinto myöntää Suomessa hakemuksella huojennuksia veroihin, mikäli tietyt ehdot täyttyvät. Verohuojennuksia voivat saada niin luopuja kuin jatkajakin. Oleellista on huomata, etteivät verohuojennukset tule voimaan automaattisesti, vaan niitä täytyy erikseen pyytää Verohallinnolta ennen verojen suorittamista. Seuraavaksi käyn läpi sukupolvenvaihdoksen verohuojennukset ja siihen liittyvät ehdot ja säännökset. (Immonen & Lindgren 2017.)

5.1 Luopujan verohuojennukset

Luopujan kannalta merkittävin verohuojennus sukupolvenvaihdoksessa on osakkeiden verovapaa luovutus. Tämä tarkoittaa käytännössä sitä, että jos luopuja myy osakkeensa sukupolvenvaihdoksessa jatkajalle, on myyntivoitto täysin verovapaa. Tähän liittyy kuitenkin ehtoja. Luopujan tai hänen ja sellaisen henkilön, jolta hän on saanut sen vastikkeettomasti, on pitänyt omistaa osakkeet vähintään kymmenen vuotta. Lisäksi jatkajan eli ostajan tulee olla luopujan lapsi, muu rintaperillinen, sisarus tai sisaruspuoli. Tämän kaiken lisäksi jatkajan on pidettävä osakkeet vähintään 5 vuotta. Mikäli jatkaja myy osakkeet ennen tätä, tulee kaupasta maksettavaksi myyntivoittovero. (Immonen & Lindgren 2017.)

5.2 Jatkajan verohuojennukset

Jatkaja saa myös merkittäviä verohuojennuksia. Jatkajan osalta nämä koskevat lahjaverotusta. Lahjaveron huojennukset on jaettu kahteen osaan; osittaiseen ja täydelliseen huojennukseen.

Osittainen huojennus tarkoittaa käytännössä sitä, että lahja arvostetaan 40 prosenttiin sen käyvästä arvosta ja lahjavero pannaan käytäntöön tuosta osuudesta. Jo osittainen lahjavero on merkittävä verohyöty. Osittaisen huojennuksen ehtoina ovat, että veronalaiseen saantoon liittyy koko yritys tai sen osa. Tämän osuuden on oltava vähintään 10 prosenttia. Lisäksi lahjan saajan täytyy jatkaa henkilökohtaisesti yritystoimintaa. Yritystoiminnan jatkamiseksi riittää istuminen yrityksen hallituksessa. Veron kokonaismäärän tulee myös olla yli 850 euroa.

Täysi huojennus tarkoittaa, että lahjaveroa ei tarvitse maksaa lainkaan. Täyden huojennuksen edellytyksenä on, että luovutuksen kohteena on koko yritys tai siitä vähintään 10 prosentin osuus. Jatkajan on jatkettava yritystoimintaa henkilökohtaisesti. Käytännössä yrityksen hallituksessa

istuminen riittää. Jatkajan on myös maksettava kauppahintaa, joka on yli 50 prosenttia osakkeiden käyvästä arvosta.

On oleellista huomata, että verovelvollisen tulee esittää Verohallinnolle pyyntö koskien verohuojennusta. Tämä pyyntö on tehtävä ennen lahjaverotuksen suorittamista. Jotta jatkaja voi saada osittaisen tai täyden verohuojennuksen, on hänen oltava luopujan lapsi, muu rintaperillinen, sisarus tai sisaruspuoli. (Immonen & Lindgren 2017.)

6 Sukupolvenvaihdoksen opas

Toiminnallisen opinnäytetyöni tuotoksena toteutettiin opas sukupolvenvaihdoksen toteutustavoista. Oppaassa käsitellään kaikki yleisimmät tavat sukupolvenvaihdoksen toteuttamiseen. Lisäksi oppaassa tuodaan esille kunkin toteutustavan veroseuraamukset sekä mahdolliset rahoitukselliset kustannukset. Lisäksi verohuojennuksen ehdot tuodaan esille.

6.1 Tuottamisen lähtötilanne ja suunnittelun esittely

Opas antaa sukupolvenvaihdosta suunnittelevalle tai läpikäyväälle kokonaiskuvan erilaisista vaihtoehtoista toteuttaa sukupolvenvaihdos. Kokonaisvaltaista tietoa on kyllä saatavissa, mutta kaikki sukupolvenvaihdosta käsittelevät teokset ovat erittäin moniulotteisia. Tällä hetkellä ei ole ollut saatavilla yksinkertaista kokonaiskuvaa tarjoavaa opasta.

Tuotos on toteutettu osakeyhtiön sukupolvenvaihdosta suunnittelevalle luopujalle tai jatkajalle, joiden sukupolvenvaihdoksen kohteena oleva yritys on ollut omistuksessa yli 10 vuotta ja on mikro- tai pienyrityksen kokoluokassa. Sen tarkoituksena on antaa nopea kokonaiskuva erilaisista vaihtoehtoista toteutusmuodon suhteen ja tietoa näistä toteutusmuodoista seuraaviin verotuksellisiin ja rahoituksellisiin kustannuksiin.

Tuotoksella ei ollut toimeksiantajaa, joten tarkkoja toiveita toteutuksen muodosta, aikataulusta tai resursseista ei ollut. Tein oppaan kuitenkin sillä ajatuksella, että se soveltuisi yritykselle, joka painii näiden sukupolvenvaihdoksen toteutusmuotojen kanssa eikä hänellä ole välttämättä aikaa tutustua aihepiiriin kirjallisuuteen, sillä intensiteetillä, jota kokonaiskuvan saavuttaminen vaatisi.

Tuotokselle asetetut laadulliset kriteerit koskivat erityisesti oppaan yksinkertaisuutta eli pääkriteeri oli antaa yksinkertainen ja nopeasti ymmärrettävä kokonaiskuva sukupolvenvaihdoksen toteutustavoista. Muita kriteereitä tuotokselle oli informatiivisuus ja monipuolisuus. Eli huolimatta yksinkertaistetusta ulkoasusta, tuotos tarjoaisi kaiken tarvittavan tiedon. Oppaan esille nostamissa tiedoissa on erityisesti huomioitu lahjaverotus, joka on usein isossa osassa sukupolvenvaihdosta. Tarkoituksena oli myös sivuuttaa rahoituksellisia kustannuksia. Hyvän lopputuloksen tunnistaa siitä, että se saa lukijan ymmärtämään toteutusmuotojen pääpiirteet alle 5 minuutissa.

6.2 Tuotoksen tuottamisen kuvaus

Tuotoksen tuottaminen alkoi sukupolvenvaihdoksen kirjallisuuden tutkimisella. Tämän vaiheen tarkoituksena oli saada itselle mahdollisimman kokonaisvaltainen kuva kaikista sukupolvenvaihdoksen toteutusmuotoon vaikuttavista kysymyksistä. Pyrin selvittämään mitkä ovat nämä pääsääntöiset toteutusmuodot vai onko niitä lainkaan?

Kun olin saanut kokonaiskuvan sukupolvenvaihdosten tavanomaisista toteutustavoista, lähdin miettimään mikä olisi soveltuva muoto tälle sukupolvenvaihdosta yksinkertaistavalle tuotokselle. Monien vaihtoehtojen pyörittelyn jälkeen päädyin hahmottelemaan yhteen sivuun yksinkertaistetun oppaan, joka ottaa huomioon kaikki monimutkaiset rajat ja osaa vastata lukijan kysymykseen toteutusmuodoista. Tämä vaihe tarvitsi monta erilaista hahmotelmaa ennen kuin sopiva muoto löytyi.

Teoriapohjaan perustuen olen laatinut tuotoksena tämän yksinkertaistetun oppaan sukupolvenvaihdoksen toteutustavoista ja erityisesti niiden lahjaverotuksellisista kustannuksista. Opas on pyritty muotoilemaan niin, että se on yksinkertainen, informatiivinen ja selkeä.

6.3 Sukupolvenvaihdoksen toteutustapojen oppaan esittely

Opas sukupolvenvaihdoksen toteutustavoista kiteyttää aluksi otsikkotasolla eri toteutustavat, jotka ovat omistuskauppa, liiketoimintakauppa, lahjaluonteinen kauppa, lahja, ennakkoperintö ja testamentti. Nämä otsikot on sisällytetty vastikkeelliseen ja vastikkeettomaan laatikkoon, jotka kuvaavat toteutusmuodon pääpiirrettä eli sitä, tehdäänkö sukupolvenvaihdos kauppaluonteisena tai lahjana. Jokaisen otsikon alla on ensin esitelty kyseinen toteutusmuoto lyhyesti, jonka tehtävänä on antaa nopea selvennys toteutusmuodosta.

Lyhyen kuvauksen jälkeen on mainittu toteutusmuotojen kaupan muoto, joka koskee ainoastaan vastikkeellisia toteutusmuotoja. Sitten on eritelty suuntaa antavasti kauppahinnan osuus käyvästä arvosta jokaisessa toteutusmuodossa. Tämä on tärkeä seikka lahjaverotuksen kannalta, koska se määrittelee, miten iso osuus joudutaan maksamaan lahjaveroa. Tämän alapuolella on mainittu prosentuaalinen lahjan osuus kyseisessä toteutusmuodossa.

Kaupan muodon, kauppahinnan osuuden käyvästä arvosta ja lahjan osuuden jälkeen käydään läpi jatkajan ja luopujan verotus, molemmat omina kohtinaan. Tämä on varmasti yksi kiinnostavimmista tiedoista jatkajalle ja luopujalle, koska nämä määrittelevät paljon toteutusmuotoja. Verotus on kiitetty sanallisesti jokaiselle toteutusmuodolle erikseen. Verotukseen liittyvät huojennuksen rajat ja huojennuksen muut ehdot on eritelty heti jatkajan ja luopujan verotuksen alle omiksi kohdiksi.

Lopuksi jokaiseen toteutusmuotoon on eritelty jatkajan rahoitus lahjaverolle ja kaupan osuudelle. Tämä on kiteytetty sanallisesti niille toteutusmuodoille molemmissa kohdissa erikseen, siltä osin kuin tieto on toteutusmuodolle oleellista tietoa.

| RAHAN LIKKUMINEN | VASTIKKEELLINEN | | | | VASTIKKEETON | | |
|-------------------------------------|--|--|--|--|--|--|--|
| | OMISTUSKAUPPA | LIKETOIMINTAKAUPPA | LAHJALUONTEINEN KAUPPA ILMAN LAHJAVEROA | LAHJALUONTEINEN KAUPPA LAHJAVEROLLA | LAHJA | ENNAKKOPERINTO | PERINTÖ |
| LYHYESTI | OSAKEKAUPPA, JOSSA LUOPIJAA MYY HENKILÖKOHTEASSA OMISTUKSESSA OLEVAT OSAKKEET JATKAJALLE | LIKETOIMINTAKAUPPA, JOSSA YRITYS MYY LIKETOIMINTANSAA TOISELLE YRITYKSELLE, VEROHUOJENNUKSELA T.U.E. KOSKA LUOPIJANA JA JATKAJANA EI OLE LUONNOLLINEN HENKILÖ. | OSAKEKAUPPA, JOSSA KAUPPAHINTA ALITTAÄ KÄYVÄÄ ARVON, JOS KAUPPAHINTA ON YLI 50 % KÄYVÄSTÄ ARVOSTA, EI ALIHNAN OSUUKSESTA TARVITSE MAKSAA LAHJAVEROA | OSAKEKAUPPA, JOSSA KAUPPAHINTA ALITTAÄ KÄYVÄÄ ARVON, JOS KAUPPAHINTA ON YLI 50 % KÄYVÄSTÄ ARVOSTA, EI ALIHNAN OSUUKSESTA TARVITSE MAKSAA LAHJAVEROA | JATKAJA ANTAA VASTIKKEETTA YRITYKSENSÄ OSAKKEITA JATKAJALLE | JATKAJA ANTAA VASTIKKEETTA YRITYKSENSÄ OSAKKEITA JATKAJALLE. NIMESTÄÄN HUOLITTA VEROTETAAN LAHJANA VAKUUTTA SAAJAN MYÖHEMPÄÄN PERINTÖÖN | SUKUPOLVENVAHDOS TOTEUTETAAN OMAISTAJAN ELINAJAN JÄLKEEN. |
| KAUPAN MUODOT | OSAKEKAUPPA | LIKETOIMINTAKAUPPA | OSAKEKAUPPA | OSAKEKAUPPA | - | - | - |
| KAUPPAHINNAN OSUUS KÄYVÄSTÄ ARVOSTA | 75 - 100 % | 100 % | 50,1 - 75 % | 1 - 50 % | 0 % | 0 % | 0 % |
| LAHJAN / PERINNÖN OSUUS | 0 % | 0 % | 0 % | 50 - 99 % | 100 % | 100 % | 100 % |
| JATKAJAN VEROTUS | EI LAHJAVEROA | EI LAHJAVEROA | EI LAHJAVEROA | JATKAJAN LAHJAVERO LASKETAAN LAHJAN OSUUDEN KÄYVÄÄ ARVON 40 % MUKAAN | JATKAJAN LAHJAVERO LASKETAAN LAHJAN KÄYVÄÄ ARVON 40 % MUKAAN | JATKAJAN LAHJAVERO LASKETAAN LAHJAN KÄYVÄÄ ARVON 40 % MUKAAN | JATKAJAN LAHJAVERO LASKETAAN LAHJAN KÄYVÄÄ ARVON 40 % MUKAAN |
| LUOPIJAN VEROTUS | MYNTIVOITTO ON TÄSÄN VEROVAPAA, JOS HUOJENNUKSEN RAJAT TÄYTYVÄT | LUOPIJAN YRITYKSELLE KAUPPAHINTA ON MYNTIVOITTOA, DIMASUUDEN HANKINTAMENOT POISTETAAN NIDEN POISTOJEN JÄÄNNÖSARVON MUKAAN | MYNTIVOITTO ON TÄSÄN VEROVAPAA, JOS HUOJENNUKSEN RAJAT TÄYTYVÄT | MYNTIVOITTO ON TÄSÄN VEROVAPAA, JOS HUOJENNUKSEN RAJAT TÄYTYVÄT | LAHASTA EI VEROTETA | LAHASTA EI VEROTETA | EIVEROTETA |
| HUOJENNUKSEN RAJA | JOKAINEN LUOPIJAA MYY JOKASELLE JATKAJALLE VÄHINTÄÄN 10 % OSAKEKANNASTA | | JOKAINEN LUOPIJAA MYY JOKASELLE JATKAJALLE VÄHINTÄÄN 10 % OSAKEKANNASTA | JOKAINEN LUOPIJAA MYY JOKASELLE JATKAJALLE VÄHINTÄÄN 10 % OSAKEKANNASTA | JOKAINEN LUOPIJAA ANTAA JOKASELLE JATKAJALLE VÄHINTÄÄN 10 % OSAKEKANNASTA | JOKAINEN LUOPIJAA ANTAA JOKASELLE JATKAJALLE VÄHINTÄÄN 10 % OSAKEKANNASTA | JOKAINEN LUOPIJAA ANTAA JOKASELLE JATKAJALLE VÄHINTÄÄN 10 % OSAKEKANNASTA |
| HUOJENNUKSEN MUIJT EHDOT | JATKAJA OSALLISTUU HENKILÖKOHTEASSI YRITYKSEN TOIMINTAAN, OSAKKEITA EI MYDÄ 5 VUODEN AIKANA SUKUPOLVENVAHDOKSESTA, LIKETOIMINTA OLLIT KESKEYTYKSETONTÄ ENNEN KAUPPAA JA OSAKKEDEN HALLINTAOIKEUS | | JATKAJA OSALLISTUU HENKILÖKOHTEASSI YRITYKSEN TOIMINTAAN, OSAKKEITA EI MYDÄ 5 VUODEN AIKANA SUKUPOLVENVAHDOKSESTA, LIKETOIMINTA OLLIT KESKEYTYKSETONTÄ ENNEN KAUPPAA JA OSAKKEDEN HALLINTAOIKEUS | JATKAJA OSALLISTUU HENKILÖKOHTEASSI YRITYKSEN TOIMINTAAN, OSAKKEITA EI MYDÄ 5 VUODEN AIKANA SUKUPOLVENVAHDOKSESTA, LIKETOIMINTA OLLIT KESKEYTYKSETONTÄ ENNEN KAUPPAA JA OSAKKEDEN HALLINTAOIKEUS | JATKAJA OSALLISTUU HENKILÖKOHTEASSI YRITYKSEN TOIMINTAAN, OSAKKEITA EI MYDÄ 5 VUODEN AIKANA SUKUPOLVENVAHDOKSESTA, LIKETOIMINTA OLLIT KESKEYTYKSETONTÄ ENNEN KAUPPAA JA OSAKKEDEN HALLINTAOIKEUS | JATKAJA OSALLISTUU HENKILÖKOHTEASSI YRITYKSEN TOIMINTAAN, OSAKKEITA EI MYDÄ 5 VUODEN AIKANA SUKUPOLVENVAHDOKSESTA, LIKETOIMINTA OLLIT KESKEYTYKSETONTÄ ENNEN KAUPPAA JA OSAKKEDEN HALLINTAOIKEUS | JATKAJA OSALLISTUU HENKILÖKOHTEASSI YRITYKSEN TOIMINTAAN, OSAKKEITA EI MYDÄ 5 VUODEN AIKANA SUKUPOLVENVAHDOKSESTA, LIKETOIMINTA OLLIT KESKEYTYKSETONTÄ ENNEN KAUPPAA JA OSAKKEDEN HALLINTAOIKEUS |
| JATKAJAN RAHOITUS LAHJAVEROLLE | | | | VEROTTAJA MYÖNTÄÄ 10 VUODEN KOROTTAMAN JA TASALYHENTESEN MAKSUAJAN ILMAN | VEROTTAJA MYÖNTÄÄ 10 VUODEN KOROTTAMAN JA TASALYHENTESEN MAKSUAJAN ILMAN | VEROTTAJA MYÖNTÄÄ 10 VUODEN KOROTTAMAN JA TASALYHENTESEN MAKSUAJAN ILMAN | VEROTTAJA MYÖNTÄÄ 10 VUODEN KOROTTAMAN JA TASALYHENTESEN MAKSUAJAN ILMAN |
| JATKAJAN RAHOITUS KAUPAN OSUUDESTA | TYYPILISESTI VÄHINTÄÄN 20 % KAUPPAHINNASTA, JOTA VOIDAAN RAHOITAA HENKILÖKOHTEASSA LAINALLA | TYYPILISESTI VÄHINTÄÄN 20 % KAUPPAHINNASTA, JOTA VOIDAAN RAHOITAA HENKILÖKOHTEASSA LAINALLA | TYYPILISESTI VÄHINTÄÄN 20 % KAUPPAHINNASTA, JOTA VOIDAAN RAHOITAA HENKILÖKOHTEASSA LAINALLA | TYYPILISESTI VÄHINTÄÄN 20 % KAUPPAHINNASTA, JOTA VOIDAAN RAHOITAA HENKILÖKOHTEASSA LAINALLA | | | |

Kuva 1. Oppaan taulukko sukupolvenvaihdon toteutustavoista.

Toteutustapoja käsittelevän taulukon alapuolella on esimerkkilaskelma sukupolvenvaihdon verotuksellisista seuraamuksista. Esimerkkilaskelmassa on käytetty miljoonan euron arvoista yritystä esimerkkinä. Esimerkki on laskettu jokaiseen toteutustapaan erikseen.

| ESIMERKKILASKELMAT | | | | | | | |
|---|---|---|---|--|---|--|--|
| YRITYS, JONKA SUBSTANSSIARVO ON 800 000 EUROA, KOLMEN VIIMEISEN VUODEN TULOKSET OVAT OLLEET 240 000, -40 000 JA 340 000. TUOTTOARVO ON NÄIN OLLEN 1 200 000 EUROA, KÄYPÄ ARVO ON SIIS 1 000 000 EUROA. KOSKA TUOTTOARVO ON SUUREMPI KUIN SUBSTANSSIARVO, LASKETAAN KÄYPÄ ARVO KAAVALLA (SUBSTANSSIARVO+TUOTTOARVO)/2. | | | | | | | |
| | OMISTUSKAUPPA | LIKETOIMINTAKAUPPA | LAHJALUONTEINEN KAUPPA ILMÄN LAHJAVEROA | LAHJALUONTEINEN KAUPPA LAHJAVEROILLA | LAHJA | ENNAKKOPERINTO | PERINTO |
| LYHYESTI | OMISTUSKAUPASSA KYSEESSÄ ON OSAKEKAUPPA, MIKÄL HUOJENNUKSEN EHDOT TYYTYVÄT, ON MYNTIVOITTO LUOPUJALLE VEROVAPAA | LIKETOIMINTAKAUPASSA MYyjÄNÄ ON YRITYS EIKÄ LUONNOLLINEN HENKILÖ. TÄTÄ KÄYTTÄEN SUKUPOLVENVAIHDOKSESTA KOITUVAT KUSTANNUKSET OVAT SAMAT KUIN TAVALLISESSA LIKETOIMINTAKAUPASSA. | OSAKEKAUPPA, JOSSA OSAKKEIDEN MYNTIHINTA YLI PUOLET OSAKKEIDEN KÄYVÄSTÄ ARVOSTA | OSAKEKAUPPA, JOSSA OSAKKEIDEN MYNTIHINTA ON PUOLET TAI ALLE NIIDEN KÄYVÄSTÄ ARVOSTA, MYNTIHINNAN JA KÄYVÄN ARVON VÄLISEN EROTUS KATSOTAAN LAHJAKSI | TÄYSIN VASTIKKEETON OSAKKEIDEN LUOVUTUS | NIMESTÄÄN HUOLIMATTA VASTIKKEETON OSAKKEIDEN LUOVUTUS, JOKA VEROTETAAN LAHJANA | JATKAJAN ELINAJAN JÄLKEEN TOTEUTETTAVA SUKUPOLVENVAIHDOS PERINTONÄ |
| KAUPPAHINTA KÄYVÄSTÄ ARVOSTA | 100 % | 100 % | 51 % | 25 % | 0 % | 0 % | 100 % |
| LAHJAN / PERINNÖN OSUUS | 0 % | 0 % | 49 % | 75 % | 100 % | 100 % | 100 % |
| LAHJA-/PERINTÖVERON MÄÄRÄ | 0 EUROA | 0 EUROA | 0 EUROA | 37 100 | 52 100 | 52 100 | 53 700 |
| KAUPPAHINTA | 1 000 000 EUROA | 1 000 000 EUROA | 510 000 EUROA | 250 000 EUROA | - | - | - |

Kuva 2. Oppaan esimerkkilaskelmat

Taulukkojen oikealla puolella on kiteytettynä sukupolvenvaihdoksen tärkeimmät lisätiedot, jotka ovat jatkajan lahjaveron huojennukset, luopujan verovapaa osakkeiden luovutus, yrityksen käypä arvo, perintötilanteen parenteelit sekä lahja- ja perintöverotaulukko. Jatkajan lahjaveron huojennuksessa on kiteytetty osittaisen ja täyden huojennuksen ehdot. Luopujan verovapaassa osakkeiden luovutuksessa on taas listattu ehdot, joiden tulee täytyä, jotta osakkeiden myynnistä saatava myyntivoitto olisi verovapaata tuloa. Yrityksen käyvässä arvossa on kiteytetty verottajan näkemys yrityksen käyvästä arvosta ja sen laskukaava. Perintöön liittyvät parenteelit on sanoitettu yrityksen käyvän arvon alapuolelle. Lisäksi lopusta löytyvät sekä lahja- että perintöverotaulukko, joka auttaa hahmottamaan lukijan omia laskelmia.

JATKAJAN LAHJA- JA PERINTÖVERON HUOJENNUKSET

OSITTAISEN HUOJENNUKSEN (ELI LAHJAN TAI PERINNÖN ARVOSTAMINEN 40 % SEN KÄYVÄSTÄ ARVOSTA) EDELLYTYKSENÄ ON, ETTÄ VERONALAISEEN SAANTOON SISÄLTYY YRITYS TAI SEN OSA (VÄHINTÄÄN 10 %), LUOVUTUKSEN SAAJA JATKAA YRITYSTOIMINTAA HENKILÖKOHTAISESTI JA VERON MÄÄRÄ ON YHTEENSÄ YLI 850 EUROA.

TÄYDEN HUOJENNUKSEN (ELI LAHJAVEROA EI TARVITSE MAKSAA LAINKAAN) SAAMINEN EDELLYTTÄÄ, ETTÄ LUOVUTUKSEN KOHTEENA ON YRITYS TAI SEN OSA (VÄHINTÄÄN 10 %), LUOVUTUKSEN SAAJA JATKAA YRITYSTOIMINTAA HENKILÖKOHTAISESTI JA LUOVUTUKSENSAAJA MAKSAA VASTIKETTA (KAUPPAHINTAA) YLI 50 % OSAKKEIDEN KÄYVÄSTÄ ARVOSTA.

VEROVELVOLLISEN ON ESITETTÄVÄ HUOJENNUSTA KOSKEVA PYYNTÖ MOLEMMISSA TAPAUSSISSA VEROHALLINNOLE ENNEN LAHJAVEROTUKSEN SUORITTAMISTA. JATKAJAN ON MYÖS OLTAVA LUOVUTTAJAN LAPSI, MUU RINTAPERILLINEN, SISARUS TAI SISARUSPUOLI

LUOPUJAN VEROVAPAA OSAKKEIDEN LUOVUTUS

KAUPPATILANTEESSA LUOPUJAN OSAKKEIDEN LUOVUTUS ON TÄYSIN VEROVAPAA MIKÄLI YRITYKSESTÄ LUOVUTETAAN VÄHINTÄÄN 10 PROSENTIN OMISTUSOSUUS, OSAKKEET ON OMISTETTU YHTEENSÄ YLI 10 VUOTTA LUOVUTTAJAN TAI HÄNEN JA SELLAISEN HENKILÖN OMISTUKSESSA, JOLTA HÄN ON SAANUT SEN VASTIKKEETTOMASTI, OSTAJANA ON LUOVUTTAJAN LAPSI, MUU RINTAPERILLINEN, SISARUS TAI SISARUSPUOLI JA OSAKKEET PIDETÄÄN YLI 5 VUOTTA

YRITYKSEN KÄYPÄ ARVO

VEROTTAJA MÄÄRITTELEE YRITYKSEN KÄYVÄN ARVON ENSISJAJAISESTI SAMAN YHTIÖN TUOREILLA VERTAILUARVOILLA ELI TOTEUTUNEIDEN OSAKKEIDEN KAUPPAHINTOJEN PERUSTEELLA. JOS KÄYPÄÄ ARVOA EI VOIDA PERUSTAA VERTAILUARVOON, MÄÄRITELLÄÄN ARVO YRITYKSEN SUBSTANSSIARVON JA TUOTTOARVON PERUSTEELLA.

YRITYKSEN SUBSTANSSIARVO LASKETAAN VÄHENTÄMÄLLÄ YRITYKSEN VAROISTA SEN VELAT, JOTKA ON ARVOSTETTU TASEARVON PERUSTEELLA. TUOTTOARVO LASKETAAN YLEENSÄ KOLMEN VIIMEISIMMÄN TILIKAUDEN TUOSLASKELMIEN MUKAISIA TUOKSIA. TUOKSET OIKAISTAAN POISTAMALLA NIISTÄ TILINPÄÄTÖSSIIRROT (POISTOERON JA VAPAAEHTOISTEN VARAUSTEN MUUTOKSET) JA SATUNNIASET ERÄT (KUTEN KONSERNIAVUSTUKSET, LAHJOITUKSET SEKÄ KÄYTTÖOMAISUUDEN LUOVUTUSVOITOT- JA TAPPIOT). TUOTTOARVO LASKETAAN KAAVALLA: ARVO = KESKIMÄÄRÄINEN VUOSITULOS / PÄÄOMISTUSKORKOKANTA (15 %). PÄÄOMAISTUSKORKOKANTAA VOIDAAN PERUSTELLUSTA SYYSTÄ MUUTTA. ESIMERKIKSI JOS YRITYKSEN KOLMEN VIIMEISEN VUODEN TUOKSET OVAT OLLEET 40.000, -30.000 JA 50.000 EUROA. KESKARVO ON SITEN $(40.000 - 30.000 + 50.000) / 3 = 20.000$ EUROA. TUOTTOARVOKSI TULEE $20.000 / 0,15 = 133.333$ EUROA.

KUN ON SELVILLÄ SEKÄ YRITYKSEN SUBSTANSSIARVO ETTÄ TUOTTOARVO LASKEE VEROTTAJA YRITYKSEN ARVON SEURAAVASTI:

1. JOS SUBSTANSSIARVO ON SUUREMPI TAI YHTÄ SUURI KUIN TUOTTOARVO, YHTIÖN KÄYPÄ ARVO ON SUBSTANSSIARVON MÄÄRÄ
2. JOS TAAS TUOTTOARVO ON SUUREMPI KUIN SUBSTANSSIARVO, LASKETAAN KÄYPÄ ARVO LASKEMALLA YHTEEN SUBSTANSSI- JA TUOTTOARVO JA JAKAMALLA TÄMÄN SUMMA KAHDELLA.

PERINNÖN- JA LAHJANSAAJAN VEROLUOKAT

PERINNÖN-, TESTAMENTIN- JA LAHJANSAAJAT JAETAAN KAHTEN VEROLUOKKAAN:

1. VEROLUOKASSA OVAT AVIOPUOLISO, SUORAAN YLENEVÄSSÄ TAI ALENEVASSA POLVESSA OLEVA PERILLINEN, AVIOPUOLISON SUORAAN ALENEVASSA POLVESSA OLEVA PERILLINEN SEKÄ PERINNÖNJÄTTÄJÄN KIHlakumppani TAI AVUOPUOLISOIDEN YHTEISTALouden PURKAMISESTA ANNETUSSA LAISSA TARKOITETTU AVUOPUOLISO SAAMANSA PK 8:2:SSÄ TARKOITETUN AVUSTUKSEN MÄÄRÄÄN ASTI

2. VEROLUOKASSA OVAT MUUT SUKULAISET JA VIERAAT

Kuva 3. Oppaan kiteytykset.

PERINTÖVEROASTEIKKO

1. VEROLUOKAN PERINTÖVEROASTEIKKO

| VEROTETTAVAN OSUUDEN ARVO | VERON MÄÄRÄ ALARAJAN KOHDALLA | VERO-% YLIMENEVÄSTÄ OSASTA |
|---------------------------|-------------------------------|----------------------------|
| 20 000 - 40 000 | 100 | 7 |
| 40 000 - 60 000 | 1 500 | 10 |
| 60 000 - 200 000 | 3 500 | 13 |
| 200 000 - 1 000 000 | 21 700 | 16 |
| 1 000 000 - | 149 700 | 19 |

2. VEROLUOKAN PERINTÖVEROASTEIKKO

| VEROTETTAVAN OSUUDEN ARVO | VERON MÄÄRÄ ALARAJAN KOHDALLA | VERO-% YLIMENEVÄSTÄ OSASTA |
|---------------------------|-------------------------------|----------------------------|
| 20 000 - 40 000 | 100 | 19 |
| 40 000 - 60 000 | 3 900 | 25 |
| 60 000 - 200 000 | 8 900 | 29 |
| 200 000 - 1 000 000 | 49 500 | 31 |
| 1 000 000 - | 297 500 | 33 |

LAHJAVEROASTEIKKO

1. VEROLUOKAN LAHJAVEROASTEIKKO

| VEROTETTAVAN OSUUDEN ARVO | VERON MÄÄRÄ ALARAJAN KOHDALLA | VERO-% YLIMENEVÄSTÄ OSASTA |
|---------------------------|-------------------------------|----------------------------|
| 5 000 - 25 000 | 100 | 8 |
| 25 000 - 55 000 | 1 700 | 10 |
| 55 000 - 200 000 | 4 700 | 12 |
| 200 000 - 1 000 000 | 22 100 | 15 |
| 1 000 000 - | 142 100 | 17 |

2. VEROLUOKAN LAHJAVEROASTEIKKO

| VEROTETTAVAN OSUUDEN ARVO | VERON MÄÄRÄ ALARAJAN KOHDALLA | VERO-% YLIMENEVÄSTÄ OSASTA |
|---------------------------|-------------------------------|----------------------------|
| 5 000 - 25 000 | 100 | 19 |
| 25 000 - 55 000 | 3 900 | 25 |
| 55 000 - 200 000 | 11 400 | 29 |
| 200 000 - 1 000 000 | 53 450 | 31 |
| 1 000 000 - | 301 450 | 33 |

Kuva 4. Oppaan lahja- ja perintöverotaulukot.

7 Esimerkkilaskelmat

Jotta voin todentaa oppaani käytännöllisyyden ja hyödynnettävyyden, lasken vielä oppaani antamalla tiedoilla kahdella eri osakeyhtiön sukupolvenvaihdoksen skenaariolla esimerkkilaskelmat siitä, minkälaiset veroseuraamukset ja kustannukset kullakin skenaariolla on. Skenaariot lasketaan jokaisella eri toteuttamistavalla, jotka oppaasta löytyvät. Jokaisessa skenaariossa oletetaan, että kaikki sukupolvenvaihdoksen huojennuksen ehdot täyttyvät ja niitä haetaan ennen veron maksua. Lisäksi oletetaan, että luopuja omistaa 100 prosenttia yrityksen osakkeista ja jatkajia on yksi. Oletetaan myös, että jatkaja ostaa tai saa 100 prosenttia yrityksestä ja on luopujan rintaperillinen. Jatka ei myöskään myy ostamiaan tai saamiaan osakkeita ennen kuin sukupolvenvaihdoksen toteutumisesta on kulunut yli viisi vuotta.

Ensimmäisessä skenaariossa osakeyhtiön taseessa on varoja 532 000 euroa ja velkoja 155 000 euroa. Lisäksi yrityksen kolmen viimeisimmän vuoden tulokset ovat olleet 99 000 euroa, 87 000 euroa ja 51 000 euroa. Tässä tapauksessa yrityksen substanssiarvo on 377 000 euroa. Yrityksen tuottoarvo on taas 526 667 euroa. Koska tuottoarvo on suurempi kuin substanssiarvo lasketaan yrityksen käypä arvo tuottoarvon ja substanssiarvon keskiarvosta eli yrityksen käypä arvo on 451 834 euroa.

Toisessa skenaariossa osakeyhtiöllä on taseessa varoja 1 230 000 euroa ja velkoja 230 000 euroa. Lisäksi yrityksen kolmen viimeisimmän vuoden tulokset ovat olleet 107 000 euroa, 155 000 euroa ja 125 000 euroa. Yrityksen substanssiarvo on 1 000 000 euroa. Tuottoarvo on taas 860 000 euroa. Koska substanssiarvo on suurempi kuin tuottoarvo, lasketaan yrityksen käypä arvo substanssiarvolla eli tässä tapauksessa käypä arvo on 1 000 000 euroa.

7.1 Sukupolvenvaihdos osakekauppana

Jos osakeyhtiön sukupolvenvaihdoksen toteutustavaksi valitaan osakekauppa ja kauppa toteutetaan yrityksen käyvällä arvolla, joutuu jatkaja maksamaan yrityksen koko hinnan luopujalle. Luopujalle osakkeiden luovutus on veroton.

Ensimmäisessä skenaariossa jatkaja siis maksaa luopujalle 451 834 euroa. Toisessa skenaariossa jatkaja maksaa luopujalle 1 000 000 euroa. Molemmissa skenaarioissa kyseessä on verovapaa osakkeiden luovutus luopujalle, joten tämä on täysin verovapaata tuloa. Jatkajan taas täytyy rahoittaa osakkeiden osto.

7.2 Sukupolvenvaihdos liiketoimintakauppana

Mikäli toteutustavaksi valitaan liiketoimintakauppa, tehdään sukupolvenvaihdos käytännössä yritysten välillä. Liiketoimintakaupassa yritys myy liiketoimintansa toiselle yritykselle. Liiketoiminnan kohteena ovat usein muun muassa koneet, kalusto, toimitilat, henkilöstö, asiakkaat ja liikearvo. Liiketoimintakaupassa jatkajan yritys ostaa nämä eri tuotannontekijät, omaisuuden sekä liiketoiminnan. Omistajanvaihdos voidaan toteuttaa myymällä yhtiön liiketoiminta käypään arvoon jatkajalle tai jatkajan omistamalle yhtiölle. Tällaisen luovutuksen veroseuraamukset kaupan osapuolille ovat samanlaiset kuin muissakin liiketoimintakaupoissa.

7.3 Sukupolvenvaihdos lahjana

Sukupolvenvaihdos voidaan toteuttaa kokonaan lahjana. Tällöin osakkeiden luovutus on vastikkeeton. Veroseuraamuksia syntyy vain jatkajalle, jolle määrätään lahjavero maksettavaksi. Tästä lahjaverosta tosin saadaan osittainen huojennus eli lahjan lahjavero määräytyy huojennetusta käyvästä arvosta eli 40 prosenttiin arvostetusta käyvästä arvosta.

Jatkaja maksaa lahjaveroa ensimmäisessä skenaariossa $451\,834 * 40\% = 180\,734$ euron lahjasta. Lahjaveroa koituu tässä tapauksessa maksettavaksi 19 788 euroa. Toisessa skenaariossa taas jatkaja maksaa lahjaveroa $1\,000\,000 * 40\% = 400\,000$ euron osuudesta ja lahjaveroa syntyy maksettavaksi 52 100 euroa.

7.4 Sukupolvenvaihdos lahjaluonteisena kauppana ilman lahjaveroa

Sukupolvenvaihdos voidaan toteuttaa myös lahjaluonteisena kauppana. Jos kauppahinta on suurempi kuin 50 prosenttia käyvästä arvosta niin käyvän arvon ja kauppahinnan välistä erotuksesta ei koidu maksettavaa lahjaveroa. Eli mikäli kauppahinta on ensimmäisessä skenaariossa yli $451\,834 * 50\% = 225\,817$ euroa ei kauppahinnan lisäksi tarvitse maksaa lahjaveroa. Toisessa skenaariossa euromääräinen raja on yli $1\,000\,000 * 50\% = 500\,000$ euroa. Luopujalle osakkeiden luovutuksesta saatu voitto on verovapaa.

7.5 Sukupolvenvaihdos lahjaluonteisena kauppana lahjaverolla

Jos sukupolvenvaihdos toteutetaan lahjaluonteisena kauppana, mutta kauppahinta on tasan 50 prosenttia tai alle yrityksen käyvästä arvosta, tulee kauppahinnan lisäksi maksettavaksi lahjavero

käyvän arvon ja kauppahinnan välisestä erotuksesta. Lasketaan tässä tapauksessa, sillä olettamalla, että kauppahinta on 40 prosenttia yrityksen käyvästä arvosta.

Ensimmäisessä skenaariossa kauppahinnan osuus on $451\,834 * 40\% = 180\,734$ euroa. Tämän lisäksi lahjavero maksetaan käyvän arvon ja kauppahinnan erotuksesta. $451\,834 - 180\,734 = 271\,100$ euroa. Erotuksessa otetaan vielä huojennus huomioon, joten lahjavero lasketaan $271\,100 * 40\% = 108.440$ euron osuudesta. Lahjavero on tässä tapauksessa lahjaverotaulukon mukaan 11 113 euroa.

Toisessa skenaariossa kauppahinta on $1\,000\,000 * 40\% = 400\,000$ euroa. Käyvän arvon ja kauppahinnan erotus on näin ollen $1\,000\,000 - 400\,000 = 600\,000$ euroa. Huojennettu lahjavero maksetaan 40 prosenttiin arvostetusta erotuksesta eli $600\,000 * 40\% = 240\,000$ eurosta. Lahjaveroa maksetaan lahjaverotaulukon mukaan tässä tapauksessa 28 100 euroa.

7.6 Sukupolvenvaihdos ennakkoperintönä

Sukupolvenvaihdos voidaan toteuttaa ennakkoperintönä. Nimestään huolimatta kyseessä on lahja, joka myös verotetaan lahjana. Niinpä osakkeiden luovutus on vastikkeeton. Veroseuraamuksia syntyy vain jatkajalle, jolle määrätään lahjavero maksettavaksi. Tästä lahjaverosta tosin saadaan osittainen huojennus eli lahjan lahjavero määräytyy huojennetusta käyvästä arvosta eli 40 prosenttiin arvostetusta käyvästä arvosta.

Jatkaja maksaa lahjaveroa ensimmäisessä skenaariossa $451\,834 * 40\% = 180\,734$ euron lahjasta. Lahjaveroa koituu tässä tapauksessa maksettavaksi 19 788 euroa. Toisessa skenaariossa taas jatkaja maksaa lahjaveroa $1\,000\,000 * 40\% = 400\,000$ euron osuudesta ja lahjaveroa syntyy maksettavaksi 52 100 euroa.

7.7 Sukupolvenvaihdos perintönä

Mikäli sukupolvenvaihdos toteutetaan vasta omistajan elinajan jälkeen, toteutetaan sukupolvenvaihdos perintönä. Veroseuraamuksia syntyy vain jatkajalle, jolle määrätään perintövero maksettavaksi. Tästä perintöverosta tosin saadaan osittainen huojennus eli perintöveron määrä määräytyy huojennetusta käyvästä arvosta eli 40 prosenttiin arvostetusta käyvästä arvosta.

Jatkaja maksaa perintöveroa ensimmäisessä skenaariossa $451\,834 * 40\% = 180\,734$ euron perinnöstä. Perintöveroa koituu tässä tapauksessa maksettavaksi 17 195 euroa. Toisessa skenaariossa

taas jatkaja maksaa perintöveroa $1\,000\,000 * 40\% = 400\,000$ euron osuudesta ja perintöveroa syntyy maksettavaksi 53 700 euroa.

8 Pohdinta

Seuraavaksi pohdin tuotostani monesta eri näkökulmasta. Oleellista opinnäytetyössä on tuotoksen hyödynnettävyys. Myös tuotokseni ajankohtaisuus, tarpeellisuus, onnistuneisuus, jatkojalostamismahdollisuudet, luotettavuus sekä oppiminen ovat pohdintojeni näkökulmina. Pohdinnan kohteena ovat tekemäni valinnat ja ratkaisut näistä näkökulmista. Tarkastelen myös omaa oppimistani ja ammatillista kehittymistäni opinnäytetyöprojektin aikana.

8.1 Ajankohtaisuus

Kun mietitään tuotokseni ajankohtaisuutta ilman toimeksiantajaa, voidaan tätä käsitellä sekä erilaisten trendien kautta kuin myös yleisellä tasolla. Mitenkään erityisen trendinomainen tämä sukupolvenvaihdos ei ole, mutta itse näen tällä selvää yhteyttä esimerkiksi Suomen väestön ikääntymiseen. Käsittääkseni yksi yleisimpiä sukupolvenvaihdosten hetkiä on luopujan siirtyminen eläkkeelle. Tämä on hetki, jolloin yrityksen tulevaisuutta varmasti mietitään. Näitä pohdintoja varmasti tukee laatimani opas, joka pyrkii antamaan kokonaiskuvan sukupolvenvaihdoksen kaikista oleellisimmista näkökulmista.

8.2 Tarpeellisuus

Tuotokseni, sukupolvenvaihdoksen opas, lähti tarpeesta saada yksinkertainen kokonaiskuva sukupolvenvaihdoksen toteutustavoista ja sen tuomista veroseuraamuksista. Koen, että kaikki isoja kokonaisuuksia yksinkertaistavat tuotokset ovat aina tietystä näkökulmasta tarpeellisia. Vaikka tietoa lähtisi tuotokseni selailun jälkeen etsimään lisää, antaa aiheen kokonaiskuva aina hyvät lähtökohdat lisätiedon hakemiselle.

Tuotokseni toteutettiin mahdollisimman yksinkertaiseksi ja informatiiviseksi. Opasta suunnitellessa mietittiin kaikkia sukupolvenvaihdosta koskevia tarpeellisia tietoja ja näistä valittiin ne kaikista tarpeellisimmat. Isoimmiksi ja tarpeellisimmiksi kysymyksiksi nousivat sukupolvenvaihdoksen toteutusmuoto ja siitä seuraavat lahjaveroseuraamukset. Lahjaverosta puhuttaessa myös huojennukset ovat suuressa roolissa sukupolvenvaihdoksessa.

8.3 Hyödynnettävyys

Sukupolvenvaihdoksen opas suunniteltiin niin, että se olisi mahdollisimman monipuolisesti hyödynnettävissä erilaisten osakeyhtiöiden sukupolvenvaihdosta suunnitellessa. Tärkeää oli myös se, että se soveltuu niin luopujalle kuin jatkajalle. Koska sukupolvenvaihdoksessa on niin monta huomioitavaa seikkaa, valitsin sukupolvenvaihdoksen toteutustapoihin eniten vaikuttavan tekijän, verotuksen, päänäkökulmaksi oppaaseen. Tämä valinta tehtiin sillä perusteella, että opas olisi tämän pohjalta mahdollisimman monipuolisesti hyödynnettävissä.

8.4 Onnistuneisuus

Tuotoksen onnistuneisuudelle olin valinnut etukäteen ensimmäiseksi mittareiksi tuotoksen yksinkertaisuuden ja nopealukuisuuden. Tällä mittarilla halusin mitata sukupolvenvaihdoksen oppaan tärkeintä yksityiskohtaa eli monimutkaisen kokonaisuuden yksinkertaistamista helposti omaksuttavaan muotoon. Koen, että saavutin tämän yksinkertaistamisen tavoitteen hyvin. Tieto on saatu pakattua helppolukuiseen kokonaisuuteen, josta saa kokonaiskuvan sukupolvenvaihdoksen toteutustavoista noin 5 minuutin lukuajalla.

Toiseksi mittariksi olin valinnut informatiivisuuden eli vaikka opas yksinkertaistaakin monipuolisen kokonaisuuden tulee oppaan tarjoaman tiedon olla silti laajaa. Tässä oppaani oli onnistunut kohtalaisesti. Tieto jouduttiin rajaamaan erityisesti verotusta koskevaksi. Pidemmällä suunnitteluajalla oppaaseen olisi varmasti saatu sisällytettyä muitakin sukupolvenvaihdoksen toteutustapoihin liittyviä kysymyksiä. Toisaalta tämän lisätiedon lisääminen olisi ollut haasteellista ilman, että oppaan ensimmäinen ja tärkein tavoite, yksinkertaisuus, olisi jollakin tavalla heikentynyt.

Kolmantena mittarina minulla oli oppaan monipuolinen soveltuminen eri sukupolvenvaihdoksiin osakeyhtiörajauksella. Opas onnistuu tästä näkökulmasta myös hyvin. Tieto on kerätty oppaaseen niin, että se koskettaisi mahdollisimman montaa eri osakeyhtiötä toimialasta riippumatta. Oppaaseen kerätyt perustiedot eivät myöskään suuresti muutu, oli kyseessä minkäkokoinen osakeyhtiö tahansa.

8.5 Jatkojalostamismahdollisuudet

Tuotoksen toteutustapa valittiin niin, että sitä voi myös tulevaisuudessa jatkojalostaa koskettamaan eri muotoisia yrityksiä tai lisäämällä tietoa sukupolvenvaihdoksen toteutustapoihin vaikuttavista seikoista. Toki tämänkaltainen opas saattaisi edellä mainituissa jatkojalostamistilanteissa kaivata

myös päivittämistä oppaan yleiseen rakenteeseen. Jos tietoa joudutaan lisäämään niin nykyinen muoto saattaa monimutkaistaa oppaan kokonaisilmettä.

8.6 Luotettavuus

Tuotoksen luotettavuus on hyvällä tasolla. Opas on tehty aihepiiristä, jossa ovat juridiset seikat vahvasti läsnä. Tämän vuoksi myös lähteinä on käytetty erityisen luotettavia Verohallinnon syventäviä vero-ohjeita. Myös muualta kirjallisuudesta ja verkkoartikkeleista kerätty tieto on vielä varmistettu Verohallinnon aineistosta.

Tuotoksen tekemisen alkuvaiheessa erityinen heikkous oli tiedon liiallinen yksinkertaistaminen. Erityisesti moniulotteisista asioista puhuttaessa yksinkertaistavasti tulee kielenkäyttöön kiinnittää erityistä huomiota. Kun aihepiirin kirjallisuutta luki lisää myös nämä liialliset yksinkertaistamiset tulivat esiin. Tämän myötä työtä korjattiin ja lisäksi tietoja tarkastettiin Verohallinnon ohjeista.

Opinnäytetyön alkumetreillä tuli myös luettua liian paljon tietoa erilaisista internetlähteistä. Myöhemmin tuli huomattua, että osassa näistä alkumetriä lähteistä aiheen kirjoittaja ei välttämättä ollut kirjoittanut asiaa täysin niin kuin sen esimerkiksi Verohallinto näkee. Opinnäytetyön edetessä oikeiden lähteiden käytön merkitys kasvoi.

8.7 Oppiminen

Oma tietotaitoni on kasvanut valtavasti opinnäytetyöprojektin aikana. Kun suunnittelin opinnäytetyöni aihetta en tiennyt yritysten sukupolvenvaihdoksista käytännössä mitään. Eikä nopean internetin selailun pohjalta saanut aiheesta yhtään sen parempaa käsitystä. Sukupolvenvaihdoksen yksilöllisyyttä ja monimutkaisuutta peräänkuulutettiin kaikissa lukemissani artikkeleissa. Tämä olikin suurin innoittajani tekemälleni helppolukuiselle oppaalle.

Oma osaaminen karttui erityisesti silloin kun opiskelin sukupolvenvaihdosta ja yritin ymmärtää sen suurimpia ongelmakohtia ja määrittäviä tekijöitä. Tämän tiedon pohjalta lähdin keräämään tarkempaa tietoa eri näkökulmista ja lopulta päädyin oppaani nykyiseen tietosisältöön ja muotoon. Erityisesti asiaa yksinkertaistaessa tulee ymmärtää selitettävä asia perinpohjaisesti, mikä parantaa omaa oppimista valtavasti.

Toinen omaa oppimistani kehittänyt hetki oli liiallisen yksinkertaistamisen ymmärtäminen, johon viittasin myös aikaisemmin opinnäytetyön luotettavuudesta kirjoittaessani. Erityisesti juridiikasta puhuttaessa sanamuodoilla on suuri merkitys.

Lähteet

- Asianajotoimisto Intressi. Sukupolvenvaihdos. Luettu 10.4.2022. Luettavissa: <https://sukupolvenvaihdos.com>
- Ava asianajotoimisto. Sukupolvenvaihdos. Luettu: 30.3.2022. Luettavissa: <https://avalaw.fi/lakipalvelut/yhtiooikeus-ja-yritysarjestelyt/>
- Econia. Yrityksen sukupolvenvaihdos. Luettu 30.3.2022. Luettavissa: <https://econia.com/yrityksen-sukupolvenvaihdos-mita-tulee-tietaa/>
- Finnvera s.a. Tietoa omistajanvaihdoksesta. Luettu: 26.3.2022 Luettavissa: <https://www.finnvera.fi/kasvu/tietoa-omistajanvaihdoksesta#toc--liiketoimintakauppa->
- Immonen, R. & Lindgren, J. 2017. Onnistunut sukupolvenvaihdos. Talentum Media. Helsinki. Luettu: 26.8.2022 E-kirja
- Kuusisto, M. & Kuusisto, T. 2008. Johtaja vaihtuu sukupolvenvaihdoksen kriittiset tekijät. Talentum Media. Helsinki.
- Osuuspankki. Sukupolvenvaihdos. Luettu 11.4.2022 Luettavissa: <https://www.op.fi/yritykset/asiakkuus/yrityskauppa/yrityksen-sukupolvenvaihdos>
- Sijoittaja.fi. Miten verottaja laskee yrityksesi arvon? Luettu 9.4.2022. Luettavissa: <https://www.sijoittaja.fi/48359/verottaja-laskee-yrityksesi-arvon/>
- Suomen yrittäjät. Yrittäjyys Suomessa. Luettu: 26.3.2022. Luettavissa: <https://www.yrittajat.fi/yrittajajarjesto/tietoa-yrittajista/yrittajyys-suomessa/>
- Suomen yrittäjät. 2022. Pk-yritysbarometri. Luettavissa: <https://www.yrittajat.fi/tutkimukset/pk-yritysbarometri-1-2022/>
- Tilisanomat. Pk-yrityksen arvonmääritys. Luettu 10.4.2022. Luettavissa: <https://tilisanomat.fi/verotus/pk-yrityksen-arvonmaaritys>
- Verohallinto. Osakeyhtiön sukupolvenvaihdos verotuksessa. Luettu 9.4.2022. Luettavissa: <https://www.vero.fi/syventavat-vero-ohjeet/ohje-hakusivu/60519/osakeyhtiön-sukupolvenvaihdos-verotuksessa/>
- Verohallinto. Varojen arvostaminen perintö- ja lahjaverotuksessa. Luettu 9.4.2022. Luettavissa: <https://www.vero.fi/syventavat-vero-ohjeet/ohje-hakusivu/47834/varojen-arvostaminen-perintö--ja-lahjaverotuksessa5/>

Liitteet

Liite 1. Sukupolvenvaihdon opas

OSAKEYHTIÖN SUKUPOLVENVAIHDOKSEN TOTEUTUSTAVAT

| RAHAN LIIKOKUMMIN TOTEUTUSMUOTO | VASTAKEILLINEN | | | | VASTAKEETON | | |
|------------------------------------|---|---|--|--|---|---|---|
| | OMISTUSKAUPPA | LIKETOIMINTAKAUPPA | LAJALUOVUTTEINEN KAUPPA ILMAN LAJAVEROJA | LAJALUOVUTTEINEN KAUPPA LAJAVEROILLA | LAJAJA | ENNAKKOPERINTO | PERINTÖ |
| YRITYS | OSAKEKAUPPA, JOSKA LUOVUTTAJAN MYNNÄKÖT OSAKKEIDEN OSMIIN KÄYVÄSTÄ ARVOSTA JÄRJÄLLÄ | LIKETOIMINTAKAUPPA, JOSKA YRITYS MYNNÄKÖT OSAKKEIDEN OSMIIN KÄYVÄSTÄ ARVOSTA JÄRJÄLLÄ | OSAKEKAUPPA, JOSKA KAUPPAINEN ALTTA KÄYVÄN ARVON, JOS KAUPPAINEN ON 10% OSAKKEIDEN ARVOSTA JA ALIENÄIN OSAKKEISTA TÄRKEITÄ MUKANA LAJAVEROJA | OSAKEKAUPPA, JOSKA KAUPPAINEN ALTTA KÄYVÄN ARVON, JOS KAUPPAINEN ON 10% OSAKKEIDEN ARVOSTA JA ALIENÄIN OSAKKEISTA TÄRKEITÄ MUKANA LAJAVEROJA | JATKAJAN ANTAA VASTAKEETTA YRITYKSEN OSAKKEITA JATKAJALLE | YRITYSÄÄÄN VASTAKEETTA YRITYKSEN OSAKKEITA JATKAJALLE | SUKUPOLVENVAIHDOS TOTEUTTAAN OSMIIN LAJAVEROJEN JÄLKEEN |
| KAUPAN MUODOT | OSAKEKAUPPA | LIKETOIMINTAKAUPPA | OSAKEKAUPPA | OSAKEKAUPPA | | | |
| KAUPPAINEN OSMIIN KÄYVÄSTÄ ARVOSTA | 75-100% | 100% | 50-75% | 1-50% | 0% | 0% | 0% |
| LAJAVERO / PERINTÖN OSMIIN | 0% | 0% | 0% | 50-99% | 100% | 100% | 100% |
| JATKAJAN VEROTUS | ELÄÄVÄVERO | ELÄÄVÄVERO | ELÄÄVÄVERO | JATKAJAN LAJAVERO LAJAVEROJEN OSMIIN KÄYVÄN ARVON 40% MUKAIN | JATKAJAN LAJAVERO LAJAVEROJEN OSMIIN KÄYVÄN ARVON 40% MUKAIN | JATKAJAN LAJAVERO LAJAVEROJEN OSMIIN KÄYVÄN ARVON 40% MUKAIN | JATKAJAN LAJAVERO LAJAVEROJEN OSMIIN KÄYVÄN ARVON 40% MUKAIN |
| LUOVUTTAJAN VEROTUS | MYNNÄKÖT ON TÄYSEN VEROPÄÄN, JOS LUOVUTTAJAN KÄYVÄSTÄ ARVOSTA | LUOVUTTAJAN VEROTUS KÄYVÄSTÄ ARVOSTA | MYNNÄKÖT ON TÄYSEN VEROPÄÄN, JOS LUOVUTTAJAN KÄYVÄSTÄ ARVOSTA | MYNNÄKÖT ON TÄYSEN VEROPÄÄN, JOS LUOVUTTAJAN KÄYVÄSTÄ ARVOSTA | LAJAVEROJA EI VEROTETA | LAJAVEROJA EI VEROTETA | VEROTETA |
| KÄYVÄN ARVON SAAMA | JOKAINEN LUOVUTTAJAN MYNNÄKÖILLE JATKAJALLE OSMIIN KÄYVÄSTÄ ARVOSTA | JOKAINEN LUOVUTTAJAN MYNNÄKÖILLE JATKAJALLE OSMIIN KÄYVÄSTÄ ARVOSTA | JOKAINEN LUOVUTTAJAN MYNNÄKÖILLE JATKAJALLE OSMIIN KÄYVÄSTÄ ARVOSTA | JOKAINEN LUOVUTTAJAN MYNNÄKÖILLE JATKAJALLE OSMIIN KÄYVÄSTÄ ARVOSTA | JOKAINEN LUOVUTTAJAN MYNNÄKÖILLE JATKAJALLE OSMIIN KÄYVÄSTÄ ARVOSTA | JOKAINEN LUOVUTTAJAN MYNNÄKÖILLE JATKAJALLE OSMIIN KÄYVÄSTÄ ARVOSTA | JOKAINEN LUOVUTTAJAN MYNNÄKÖILLE JATKAJALLE OSMIIN KÄYVÄSTÄ ARVOSTA |
| YRITYKSEN MUUT EROT | JATKAJAN OSMIIN KÄYVÄSTÄ ARVOSTA OSMIIN KÄYVÄSTÄ ARVOSTA | JATKAJAN OSMIIN KÄYVÄSTÄ ARVOSTA OSMIIN KÄYVÄSTÄ ARVOSTA | JATKAJAN OSMIIN KÄYVÄSTÄ ARVOSTA OSMIIN KÄYVÄSTÄ ARVOSTA | JATKAJAN OSMIIN KÄYVÄSTÄ ARVOSTA OSMIIN KÄYVÄSTÄ ARVOSTA | JATKAJAN OSMIIN KÄYVÄSTÄ ARVOSTA OSMIIN KÄYVÄSTÄ ARVOSTA | JATKAJAN OSMIIN KÄYVÄSTÄ ARVOSTA OSMIIN KÄYVÄSTÄ ARVOSTA | JATKAJAN OSMIIN KÄYVÄSTÄ ARVOSTA OSMIIN KÄYVÄSTÄ ARVOSTA |
| JATKAJAN BAKHTIUS LAJAVEROJELLE | | | | VEROTTA KÄYVÄSTÄ ARVOSTA 10% KÄYVÄSTÄ ARVOSTA | VEROTTA KÄYVÄSTÄ ARVOSTA 10% KÄYVÄSTÄ ARVOSTA | VEROTTA KÄYVÄSTÄ ARVOSTA 10% KÄYVÄSTÄ ARVOSTA | VEROTTA KÄYVÄSTÄ ARVOSTA 10% KÄYVÄSTÄ ARVOSTA |
| JATKAJAN BAKHTIUS KAUPAN OSMIIN | TYYPILLISESTÄ VÄHINTÄÄN 20% KAUPPAINEN, JOKA VOI OSMIIN KÄYVÄSTÄ ARVOSTA | TYYPILLISESTÄ VÄHINTÄÄN 20% KAUPPAINEN, JOKA VOI OSMIIN KÄYVÄSTÄ ARVOSTA | TYYPILLISESTÄ VÄHINTÄÄN 20% KAUPPAINEN, JOKA VOI OSMIIN KÄYVÄSTÄ ARVOSTA | TYYPILLISESTÄ VÄHINTÄÄN 20% KAUPPAINEN, JOKA VOI OSMIIN KÄYVÄSTÄ ARVOSTA | | | |

JATKAJAN LAJAJA JA PERINTÖVERON HUOLENTAVAT

OSTAJAN HUOLENTAVAT: LAJAVEROJA EI TÄRKEITÄ MUKANA LAJAVEROJEN OSMIIN KÄYVÄSTÄ ARVOSTA ESILLYTTÄEN ON ETTÄ VEROLUKKOA KÄYVÄSTÄ ARVOSTA 10% LUOVUTTAJAN OSMIIN KÄYVÄSTÄ ARVOSTA. PERINTÖVERON OSMIIN KÄYVÄSTÄ ARVOSTA ON YHTEENSÄ 11,500 EURA.

YRITYKSEN HUOLENTAVAT: LAJAVEROJA EI TÄRKEITÄ MUKANA LAJAVEROJEN OSMIIN KÄYVÄSTÄ ARVOSTA ESILLYTTÄEN ON ETTÄ VEROLUKKOA KÄYVÄSTÄ ARVOSTA 10% LUOVUTTAJAN OSMIIN KÄYVÄSTÄ ARVOSTA. PERINTÖVERON OSMIIN KÄYVÄSTÄ ARVOSTA ON YHTEENSÄ 11,500 EURA.

VEROTUSLAJAVEROJA EI TÄRKEITÄ MUKANA LAJAVEROJEN OSMIIN KÄYVÄSTÄ ARVOSTA ESILLYTTÄEN ON ETTÄ VEROLUKKOA KÄYVÄSTÄ ARVOSTA 10% LUOVUTTAJAN OSMIIN KÄYVÄSTÄ ARVOSTA. PERINTÖVERON OSMIIN KÄYVÄSTÄ ARVOSTA ON YHTEENSÄ 11,500 EURA.

LUOVUTTAJAN VEROPÄÄN OSMIIN KÄYVÄSTÄ ARVOSTA: LAJAVEROJA EI TÄRKEITÄ MUKANA LAJAVEROJEN OSMIIN KÄYVÄSTÄ ARVOSTA ESILLYTTÄEN ON ETTÄ VEROLUKKOA KÄYVÄSTÄ ARVOSTA 10% LUOVUTTAJAN OSMIIN KÄYVÄSTÄ ARVOSTA. PERINTÖVERON OSMIIN KÄYVÄSTÄ ARVOSTA ON YHTEENSÄ 11,500 EURA.

YRITYKSEN KÄYVÄ ARVO: LAJAVEROJA EI TÄRKEITÄ MUKANA LAJAVEROJEN OSMIIN KÄYVÄSTÄ ARVOSTA ESILLYTTÄEN ON ETTÄ VEROLUKKOA KÄYVÄSTÄ ARVOSTA 10% LUOVUTTAJAN OSMIIN KÄYVÄSTÄ ARVOSTA. PERINTÖVERON OSMIIN KÄYVÄSTÄ ARVOSTA ON YHTEENSÄ 11,500 EURA.

YRITYKSEN SUBSTANSIARVO LAJAVEROJEN OSMIIN KÄYVÄSTÄ ARVOSTA: LAJAVEROJA EI TÄRKEITÄ MUKANA LAJAVEROJEN OSMIIN KÄYVÄSTÄ ARVOSTA ESILLYTTÄEN ON ETTÄ VEROLUKKOA KÄYVÄSTÄ ARVOSTA 10% LUOVUTTAJAN OSMIIN KÄYVÄSTÄ ARVOSTA. PERINTÖVERON OSMIIN KÄYVÄSTÄ ARVOSTA ON YHTEENSÄ 11,500 EURA.

KÄYVÄN ARVON SAAMA: LAJAVEROJA EI TÄRKEITÄ MUKANA LAJAVEROJEN OSMIIN KÄYVÄSTÄ ARVOSTA ESILLYTTÄEN ON ETTÄ VEROLUKKOA KÄYVÄSTÄ ARVOSTA 10% LUOVUTTAJAN OSMIIN KÄYVÄSTÄ ARVOSTA. PERINTÖVERON OSMIIN KÄYVÄSTÄ ARVOSTA ON YHTEENSÄ 11,500 EURA.

YRITYKSEN MUUT EROT: LAJAVEROJA EI TÄRKEITÄ MUKANA LAJAVEROJEN OSMIIN KÄYVÄSTÄ ARVOSTA ESILLYTTÄEN ON ETTÄ VEROLUKKOA KÄYVÄSTÄ ARVOSTA 10% LUOVUTTAJAN OSMIIN KÄYVÄSTÄ ARVOSTA. PERINTÖVERON OSMIIN KÄYVÄSTÄ ARVOSTA ON YHTEENSÄ 11,500 EURA.

JATKAJAN BAKHTIUS LAJAVEROJELLE: LAJAVEROJA EI TÄRKEITÄ MUKANA LAJAVEROJEN OSMIIN KÄYVÄSTÄ ARVOSTA ESILLYTTÄEN ON ETTÄ VEROLUKKOA KÄYVÄSTÄ ARVOSTA 10% LUOVUTTAJAN OSMIIN KÄYVÄSTÄ ARVOSTA. PERINTÖVERON OSMIIN KÄYVÄSTÄ ARVOSTA ON YHTEENSÄ 11,500 EURA.

JATKAJAN BAKHTIUS KAUPAN OSMIIN: LAJAVEROJA EI TÄRKEITÄ MUKANA LAJAVEROJEN OSMIIN KÄYVÄSTÄ ARVOSTA ESILLYTTÄEN ON ETTÄ VEROLUKKOA KÄYVÄSTÄ ARVOSTA 10% LUOVUTTAJAN OSMIIN KÄYVÄSTÄ ARVOSTA. PERINTÖVERON OSMIIN KÄYVÄSTÄ ARVOSTA ON YHTEENSÄ 11,500 EURA.

ESIMERKKILASKELMAT

YRITYS JONKA SUBSTANSIARVO ON 800 000 EURA, KOLMEN VUODEN TUOTOJEN OSMIIN KÄYVÄSTÄ ARVOSTA 40 000 JA 340 000. TUOTOJARVO ON NÄIN OULLEN 1 200 000 EURA. KÄYVÄ ARVO ON 515 1 000 000 EURA, KOSKA TUOTOJARVO ON SUUREMPI KUIN SUBSTANSIARVO, LASKETAAN KÄYVÄ ARVO KAAVALLA (SUBSTANSIARVO+TUOTOJARVO)/2.

| RAHAN LIIKOKUMMIN TOTEUTUSMUOTO | VASTAKEILLINEN | | | | VASTAKEETON | | |
|------------------------------------|--|--|--|--|--|--|---|
| | OMISTUSKAUPPA | LIKETOIMINTAKAUPPA | LAJALUOVUTTEINEN KAUPPA ILMAN LAJAVEROJA | LAJALUOVUTTEINEN KAUPPA LAJAVEROILLA | LAJAJA | ENNAKKOPERINTO | PERINTÖ |
| YRITYS | OSAKEKAUPPA, JOSKA LUOVUTTAJAN MYNNÄKÖT OSAKKEIDEN OSMIIN KÄYVÄSTÄ ARVOSTA | LIKETOIMINTAKAUPPA, JOSKA YRITYS MYNNÄKÖT OSAKKEIDEN OSMIIN KÄYVÄSTÄ ARVOSTA | OSAKEKAUPPA, JOSKA KAUPPAINEN ALTTA KÄYVÄN ARVON, JOS KAUPPAINEN ON 10% OSAKKEIDEN ARVOSTA JA ALIENÄIN OSAKKEISTA TÄRKEITÄ MUKANA LAJAVEROJA | OSAKEKAUPPA, JOSKA KAUPPAINEN ALTTA KÄYVÄN ARVON, JOS KAUPPAINEN ON 10% OSAKKEIDEN ARVOSTA JA ALIENÄIN OSAKKEISTA TÄRKEITÄ MUKANA LAJAVEROJA | TÄYSEN VASTAKEETON OSAKKEIDEN LUOVUTUS | ENNETÄN HILJUMI VASTAKEETON OSAKKEIDEN LUOVUTUS, JOKA VEROTETAAN LAJAVEROJEN OSMIIN KÄYVÄSTÄ ARVOSTA | JATKAJAN ENNAKKOPERINTO OSMIIN KÄYVÄSTÄ ARVOSTA |
| KAUPPAINEN OSMIIN KÄYVÄSTÄ ARVOSTA | 100% | 100% | 51% | 21% | 0% | 0% | 100% |
| LAJAVERO / PERINTÖN OSMIIN | 0% | 0% | 49% | 71% | 100% | 100% | 100% |
| LAJAVERO/PERINTÖVERON MÄÄRÄ | 0 EURA | 0 EURA | 0 EURA | 37 100 | 52 100 | 52 100 | 52 700 |
| KAUPPAINEN | 1 000 000 EURA | 1 000 000 EURA | 510 000 EURA | 250 000 EURA | | | |

PERINTÖVEROTEKSTI

| 1. VEROTETTAVAN OSMIIN KÄYVÄSTÄ ARVOSTA | VERON MÄÄRÄ ALAJAN KOHDALLA | VERO-% YLEISENVÄSTÄ OSMIIN |
|---|-----------------------------|----------------------------|
| 20 000 - 40 000 | 100 | 7 |
| 40 000 - 60 000 | 100 | 16 |
| 60 000 - 100 000 | 3 000 | 13 |
| 100 000 - 1 000 000 | 21 700 | 16 |
| 1 000 000 | 147 700 | 16 |

2. VEROTETTAVAN PERINTÖVEROTEKSTI

| VEROTETTAVAN OSMIIN KÄYVÄSTÄ ARVOSTA | VERON MÄÄRÄ ALAJAN KOHDALLA | VERO-% YLEISENVÄSTÄ OSMIIN |
|--------------------------------------|-----------------------------|----------------------------|
| 20 000 - 40 000 | 100 | 19 |
| 40 000 - 60 000 | 3 000 | 25 |
| 60 000 - 100 000 | 9 500 | 29 |
| 100 000 - 1 000 000 | 69 500 | 31 |
| 1 000 000 | 297 500 | 31 |

LAJAVERO/PERINTÖVEROTEKSTI

| 1. VEROTETTAVAN OSMIIN KÄYVÄSTÄ ARVOSTA | VERON MÄÄRÄ ALAJAN KOHDALLA | VERO-% YLEISENVÄSTÄ OSMIIN |
|---|-----------------------------|----------------------------|
| 20 000 - 40 000 | 100 | 8 |
| 40 000 - 60 000 | 1 200 | 10 |
| 60 000 - 100 000 | 4 200 | 12 |
| 100 000 - 1 000 000 | 27 700 | 16 |
| 1 000 000 | 142 700 | 17 |

2. VEROTETTAVAN PERINTÖVEROTEKSTI

| VEROTETTAVAN OSMIIN KÄYVÄSTÄ ARVOSTA | VERON MÄÄRÄ ALAJAN KOHDALLA | VERO-% YLEISENVÄSTÄ OSMIIN |
|--------------------------------------|-----------------------------|----------------------------|
| 20 000 - 40 000 | 100 | 25 |
| 40 000 - 60 000 | 11 400 | 29 |
| 60 000 - 100 000 | 34 400 | 31 |
| 100 000 - 1 000 000 | 201 400 | 31 |